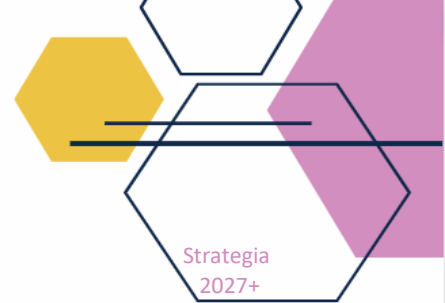

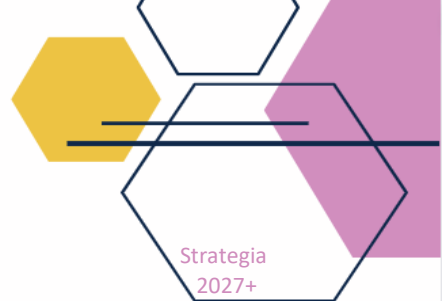
E G T C
TRITIA
Ltd.

STRATEGIA
SYSTEMOWEJ WSPÓŁPRACY
EUWT TRITIA
2027+

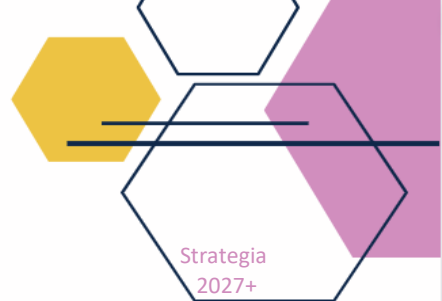

Spis treści

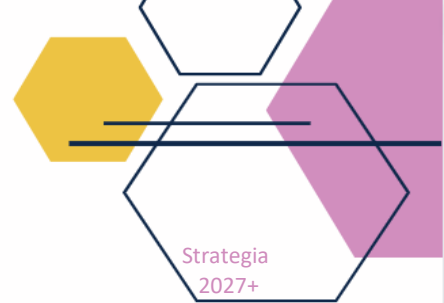
1.	Wstęp	5
1.1	Metodologia i proces przygotowania Strategii Systemowej Współpracy	5
1.2	Podstawy prawne europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej i ich znaczenie dla współpracy transgranicznej	6
2.	Podsumowanie dokumentów koncepcyjnych członków EUWT TRITIA	7
2.1	Republika Czeska i Kraj Morawsko-Śląski	7
2.1.1	Strategia Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej 2021+	7
2.1.2	Strategia rozwoju Kraju Morawsko-Śląskiego 2019-2027	8
2.1.3	Umowa Partnerstwa na okres programowania 2021–2027, krajowe programy operacyjne, programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej i programy ogólnounijne	8
2.1.4	Zasady rozwoju terytorialnego kraju morawsko-śląskiego	10
2.1.5	Inne strategiczne i sektorowe koncepcje kraju	10
2.2	Rzeczpospolita Polska i województwo śląskie	11
2.2.1	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	11
2.2.2	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030"	14
2.2.3	Umowa partnerstwa na lata 2021–2027	15
2.2.4	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego	16
2.2.5	Dalsze strategiczne i sektorowe koncepcje województwa	17
2.3	Republika Słowacka i samorządowy kraj żyliński	18
2.3.1	Wizja i strategia rozwoju Słowacji do roku 2030 – długoterminowa strategia zrównoważonego rozwoju Republiki Słowackiej – Słowacja 2030	18
2.3.2	Program Rozwoju Gospodarczego i Społecznego Samorządowego Kraju Żylińskiego 2021+	19
2.3.3	Umowa partnerstwa na okres programowania 2021–2027 i Program Słowacja	20
2.3.4	Plan terytorialny kraju żylińskiego	20
2.3.5	Inne strategiczne i sektorowe koncepcje kraju	21
3.	Charakterystyka EUWT TRITIA i jego obszaru	21
3.1	Definicja instytucji EUWT TRITIA z o.o.	21
3.2	Podstawowa charakterystyka regionów z obszaru Ugrupowania	23
3.2.1	Kraj morawsko-śląski	23
3.2.2	Województwo Śląskie	24
3.2.3	Kraj żyliński	25

4. Cele szczegółowe w poszczególnych obszarach współpracy	26
4.1 Transport	26
4.1.1 Określenie celów	26
4.1.2 Analiza SWOT	29
4.2 Gospodarka	30
4.2.1 Określenie celów	30
4.2.2 Analiza SWOT	32
4.3 Turystyka	33
4.3.1 Określenie celów	33
4.3.2 Analiza SWOT	35
4.4 Energetyka ukierunkowana na odnawialne źródła energii	36
4.4.1 Określenie celów	36
4.4.2 Analiza SWOT	39
4.5 Kultura	40
4.5.1 Określenie celów	40
4.5.2 Analiza SWOT	42
4.6 Środowisko	43
4.6.1 Określenie celów	43
4.6.2 Analiza SWOT	46
4.7 Zasoby ludzkie i edukacja, w tym ścisła współpraca z uczelniami	47
4.7.1 Określenie celów	47
4.7.2 Analiza SWOT	51
4.8 Współpraca instytucji publicznych w zakresie realizacji wymiany osób i doświadczeń w ramach międzynarodowych staży	52
4.8.1 Określenie celów	52
4.8.2 Analiza SWOT	54
4.9 Sport	55
4.9.1 Określenie celów	55
4.9.2 Analiza SWOT	57
5. Podsumowanie wizji i celów.....	58
5.1 Główne obszary	58
5.2 Dodatkowe obszary	59
6. Podsumowująca analiza swot	61

6.1 Istnienie i praca euwt tritia	61
6.2 Kluczowe obszary współpracy regionów partnerskich.....	62
7. Podsumowanie	63

1. Wstęp

Dokąd zmierza Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA?

Naszym głównym wspólnym celem w najbliższych latach będzie intensyfikacja współpracy pomiędzy regionami Ugrupowania, czyli krajem morawsko-śląskim, województwem śląskim i samorządowym krajem żylińskim, większa wzajemna wymiana doświadczeń i inspiracji, wspólne tworzenie dokumentów i projektów strategicznych oraz ich realizacja.

Strategia Systemowej Współpracy Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej TRITIA 2027+ (zwana dalej "Strategią 2027+") jest dokumentem, który pokazuje, w jakich obszarach chce rozwijać regiony (lub im w tym pomagać) w latach 2021-2027, w perspektywie do 2030 r. TRITIA dba o wszechstronny rozwój obszarów Ugrupowania i potrzeby ich mieszkańców, opierając się na długofalowych wizjach i dokumentach strategicznych regionów, określa priorytetowe tematy rozwoju, wyznacza obszary wsparcia oraz proponuje typowe działania i projekty strategiczne służące osiągnięciu celów.

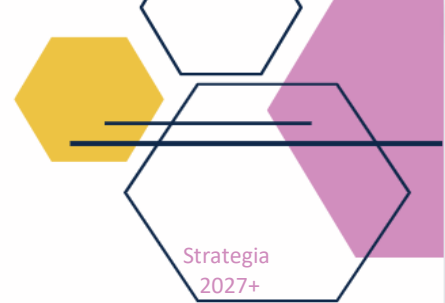
Tym samym EUWT TRITIA świadomie i chętnie przyjmuje wiele ról - lidera, koordynatora, metodologa, wnioskodawcy projektów, pracodawcy, mediatora, eksperta, konsultanta. Nie tylko stwarza możliwości realizacji długofalowych celów dla poszczególnych regionów Ugrupowania, ale także wskazuje na przekrojowy, wspólny kierunek działań kraju morawsko-śląskiego, województwa śląskiego i samorządowego kraju żylińskiego.

1.1 METODOLOGIA I PROCES PRZYGOTOWANIA STRATEGII SYSTEMOWEJ WSPÓŁPRACY

Strategia 2027+ regionów zrzeszonych w EUWT TRITIA stanowi spójny zestaw działań zmierzających do osiągnięcia wyznaczonych celów opartych na istocie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej, które są zgodne z Rozporządzeniem (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).

Strategia 2027+ została stworzona jako kontynuacja „Strategii Systemowej Współpracy EUWT TRITIA na lata 2014 – 2020” i przygotowana w sposób przejrzysty i obiektywny. W jej powstanie zaangażowane zostało szerokie grono osób, zainteresowanych. Obejmuje ona analizę poszczególnych aspektów dotychczasowej współpracy transgranicznej, identyfikację tematów odpowiednich dla wspólnego rozwoju regionów partnerskich, a następnie sformułowanie celów i ewentualnych planów projektowych prowadzących do realizacji strategii i długoterminowych celów Ugrupowania. Strategia czerpie również z planów rozwoju i dokumentów koncepcyjnych swoich członków:

- kraju morawsko-śląskiego (CZ)
- województwa śląskiego (PL)
- samorządowego kraju żylińskiego (SK)

Strategia 2027+ składa się z następujących, głównych części:

- Podsumowanie dokumentów koncepcyjnych członków EUWT TRITIA - analiza samorządowego kraju żylińskiego, kraju morawsko-śląskiego i województwa śląskiego pod kątem ważnych aspektów do opracowania studium mapującego.
- Studium mapujące skupiające się na wszystkich aspektach współpracy transgranicznej z naciskiem na główne i dodatkowe obszary zainteresowania Ugrupowania, którymi są transport, gospodarka, turystyka, energia, kultura, środowisko, zasoby ludzkie, współpraca instytucji publicznych i sport.
- Studium mapujące obejmuje również sformułowane wizje i cele rozwojowe, w tym działania następcze prowadzące do realizacji strategii.
- Analiza SWOT, która opiera się na studium mapującym i jest również częścią poszczególnych obszarów zainteresowania.
- „Plan działań EUWT TRITIA“, który stanowi załącznik do niniejszej strategii, odzwierciedla cele i wizję EUWT. Jednocześnie będzie on traktowany jako "żywy dokument", regularnie aktualizowany i optymalizowany przez pracowników Ugrupowania w oparciu o bieżące i długofalowe potrzeby i doświadczenia.

Cała Strategia 2027+ jest pomyślana jako kompleksowy plan rozwoju współpracy transgranicznej.

Strategia została opracowana w latach 2019-2022 przez pracowników EUWT TRITIA. Jej przyjęcie należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia EUWT TRITIA.

1.2 PODSTAWY PRAWNE EUROPEJSKICH UGRUPOWAŃ WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ I ICH ZNACZENIE DLA WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1082/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1302/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w celu doprecyzowania, uproszczenia i usprawnienia procesu tworzenia oraz ich funkcjonowania.

Instytucja Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej służąca ułatwieniu realizacji współpracy transgranicznej jako termin legislacyjny została wprowadzona do prawodawstwa europejskiego rozporządzeniem 1082/2006. Pierwszym regionem transgranicznym, który skorzystał z tej możliwości, była Eurometropol Lille-Kortrijk-Tournai, która utworzyła ugrupowanie 28 stycznia 2008 r.

Głównym celem EUWT jest ułatwianie i promowanie współpracy terytorialnej między jego członkami, w tym współpracy o charakterze transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym, dążącej do wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w UE.

Zadania EUWT wynikają z powyższych celów. Mogą one obejmować konkretne przejawy współpracy terytorialnej między członkami, przy wsparciu finansowym Unii lub bez niego. EUWT można powierzyć

zadanie wdrażania programów współfinansowanych przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i/lub Funduszu Spójności lub realizację innych projektów współpracy transgranicznej, które mogą, ale nie muszą być finansowane ze środków UE. Przykłady takich działań obejmują zapewnienie transportu transgranicznego lub transgraniczne funkcjonowanie szpitali, wdrażanie lub zarządzanie transgranicznymi projektami rozwojowymi oraz dzielenie się wiedzą specjalistyczną i najlepszymi praktykami. W szczególności umożliwia zarządzanie współpracą transgraniczną z jednego miejsca poprzez tworzenia podmiotów transgranicznych, które posiadających jedną osobowość prawną.

2. Podsumowanie dokumentów koncepcyjnych członków EUWT TRITIA

2.1 REPUBLIKA CZESKA I KRAJ MORAWSKO-ŚLĄSKI

2.1.1 Strategia Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej 2021+

Podstawowym dokumentem koncepcyjnym w zakresie rozwoju regionalnego jest Strategia Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej 2021+ (zwana dalej również SRR). Zgodnie z ustawą nr 248/2000 Sb. o wspieraniu rozwoju regionalnego formułuje ona podejście państwa do wsparcia rozwoju regionalnego.

Określa ona politykę regionalną państwa jako politykę sektorową uwzględniającą specyfikę poszczególnych typów terytoriów: aglomeracji, obszarów metropolitalnych, ośrodków regionalnych i ich zapleczy wiejskich, regionów dotkniętych problemami strukturalnymi, terytoriów zagrożonych gospodarczo i społecznie. Tworzy jednocześnie własne instrumenty oddziaływania na rozwój konkretnych terytoriów.

Głównym celem SRR jest identyfikacja, w których obszarach tematycznych podejście specyficzne terytorialnie jest potrzebne lub pożądane oraz określenie, jakie (różne) interwencje powinny być realizowane w różnych kontekstach terytorialnych, w celu wsparcia konkurencyjności, zmniejszenia różnic regionalnych i znalezienia rozwiązań wspierających zrównoważony rozwój terytorium. W strategii określono łącznie sześć celów strategicznych, które następnie podzielono na cele szczegółowe, do których z kolei przypisano rodzaje działań.

Cele strategiczne stanowią najwyższy poziom części projektowej i zostały podzielone na pięć celów terytorialnych oraz jeden cel przekrojowy, który skoncentrowany jest na administracji publicznej w zakresie rozwoju regionalnego w odniesieniu do analizy problemu. Tekst wprowadzający do wszystkich celów strategicznych przedstawia cząstkową wizję rozwoju w danym typie terytorium lub w ramach administracji publicznej w zakresie rozwoju regionalnego.

- Strategiczny cel 1 – międzynarodowa konkurencyjność obszarów metropolitalnych, dostosowana do wzrostu gospodarczego, przestrzennego i liczby ludności.

- Strategiczny cel 2 – aglomeracje wykorzystujące swój potencjał rozwojowy i spełniające rolę ważnych regionalnych ośrodków gospodarczych, kulturalnych i badawczych, rozwojowych i innowacyjnych.
- Strategiczny cel 3 - stabilne gospodarczo ośrodki regionalne, które stanowią łatwo dostępne centra kultury, zatrudnienia i usług poszczególnych regionów funkcjonalnych, ich zaplecze wiejskie jest dobrze połączone transportowo z ośrodkami regionalnymi, posiada wystarczającą sieć usług i stosowane są tam rozwiązania innowacyjne.
- Strategiczny cel 4 – regiony zrewitalizowane i zrestrukturyzowane gospodarczo, przystosowane i elastycznie reagujące na potrzeby rynku.
- Strategiczny cel 5 – dobra jakość życia na obszarach zagrożonych gospodarczo i społecznie.
- Strategiczny cel 6 – jakościowe planowanie rozwoju regionalnego przyczyniające się do realizacji celów polityki regionalnej.

2.1.2 Strategia rozwoju Kraju Morawo-Śląskiego 2019-2027

Strategia Rozwoju Kraju Morawo-Śląskiego 2019-2027 (zwana dalej Strategią Rozwoju) to dokument, zatwierdzony przez Sejmik Województwa w dniu 12.12.2019 r., który określa, w jakich obszarach i w jaki sposób kraj morawo-śląskie chce się rozwijać w latach 2019-2027. Zgodnie z ustawą dotyczącą krajów region ma dbać o wszechstronny rozwój swojego terytorium oraz o potrzeby swoich mieszkańców. Kraj jest tu pojmowany jako korporacja publiczna obejmująca wszystkie organizacje składkowe i biznesowe, a także jako terytorialna wspólnota obywateli, w której region ma tylko pośredni wpływ na wiele działań i aktywności, ale jest też zainteresowany ich rozwojem i dlatego chce je wspierać.

Strategia Rozwoju opiera się na długofalowej wizji, identyfikuje priorytetowe tematy rozwojowe, wyznacza strategiczne obszary zmian, które region chce osiągnąć oraz proponuje środki i typowe działania (w tym propozycje projektów strategicznych) służące osiągnięciu celów. W Strategii Rozwoju opisano, w jaki sposób kraj zamierza koordynować, monitorować i oceniać zmiany strategiczne oraz zarządzać nimi.

Strategia podzielona jest na sześć priorytetowych obszarów strategicznych (które dalej dzielą się na 28 strategicznych obszarów zmian):

- Bardziej przedsiębiorczy i innowacyjny region.
- Lepiej wykształcony, o większej stopie zatrudnienia.
- Zdrowszy i bardziej spójny.
- Czystszy i bardziej ekologiczny.
- Bardziej połączony i inteligentny.
- Atrakcyjniejszy i bardziej kulturalny.

2.1.3 Umowa Partnerstwa na okres programowania 2021–2027, krajowe programy operacyjne, programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej i programy ogólnounijne

Umowa partnerska w okresie programowania 2021–2027 jest podstawowym dokumentem parasolowym do pozyskiwania środków finansowych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (funduszy ESI) w tym okresie.

W umowie partnerskiej określono pięć celów polityk i jeden cel szczegółowy, który ma priorytetowe znaczenie dla kraju morawsko-śląskiego:

- CP 1 Inteligentniejsza Europa
 - o innowacje, cyfryzacja, transformacja gospodarcza i wsparcie dla MŚP.
- CP 2 Bardziej ekologiczna, niskoemisyjna Europa
 - o transformacja energetyki, wsparcie dla odnawialnych źródeł, środki służące osiągnięciu celów klimatycznych.
- CP 3 Bardziej połączona Europa
 - o strategiczne sieci transportowe i cyfrowe.
- CP 4 Bardziej prospołeczna Europa
 - o wdrażanie europejskiego filaru praw socjalnych; wspieranie zatrudnienia z poszanowaniem jakościowego wymiaru tworzenia miejsc pracy, edukacji, umiejętności, integracji społecznej i równego dostępu do opieki zdrowotnej.
- CP 5 Europa bliższa obywatelom
 - o wspieranie lokalnie zarządzanych strategii rozwoju i zrównoważonego rozwoju miast.

Fundusz na rzecz sprawiedliwej transformacji – wsparcie terytoriów stojących przed poważnymi wyzwaniem społeczno-gospodarczymi w wyniku przejścia na neutralność klimatyczną.

Te strategiczne cele znajdują swoje odzwierciedlenie w krajowych programach operacyjnych (PO):

- PO Transport: 126,8 mld CZK
- PO Jan Amos Komenský: 66,3 mld CZK
- PO Rybołówstwo: 0,78 mld CZK
- PO Środowisko: 62,1 mld CZK
- PO Technologia i aplikacje dla konkurencyjności: 81,5 mld CZK
- PO Zatrudnienie+: 38 mld CZK
- PO Sprawiedliwa transformacja: 42,7 mld CZK
- PO Pomoc techniczna: 5,7 mld CZK
- Zintegrowany regionalny program operacyjny: 117,6 mld CZK

Oprócz niniejszych krajowych PO, które w każdym regionie posiadają inną strukturę, możliwe jest również wykorzystanie środków finansowych w ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej – INTERREG:

- Współpraca transgraniczna – programy INTERREG VI-A (dla Ugrupowania najważniejsze programy to Czechy – Polska i Polska – Słowacja)
- Współpraca ponadnarodowa - programy INTERREG VI-B (priorytetem dla Ugrupowania jest program Central Europe)
- Współpraca międzyregionalna - programy INTERREG VI-C
- Współpraca regionów najbardziej oddalonych – programy INTERREG VI-D

Do programów ogólnounijnych zalicza się:

- Horyzont Europa – ukierunkowanie na wzmocnienie badań, innowacji i konkurencyjności,
- LIFE – środowisko i klimat,
- Erasmus+ - współpraca międzynarodowa i edukacja,
- Kreatywna Europa – wsparcie dla branż kultury i kreatywnych.

2.1.4 Zasady rozwoju terytorialnego kraju morawsko-śląskiego

Podstawowym dokumentem w zakresie planowania terytorialnego są „Zasady rozwoju terytorialnego okręgu morawsko-śląskiego” wydane przez Radę kraju w dniu 22.12.2010 r. uchwałą nr 16/1426. W dokumencie tym w rozdziale „Priorytety planowania przestrzennego okręgu dla zapewnienia harmonijnego rozwoju terytorialnego” ustala następujące priorytety o zasięgu transgranicznym:

- dokończenie podłączenia komunikacyjnego okręgu do nadrzędnej sieci drogowej i kolejowej o znaczeniu międzynarodowym i krajowym;
- podniesienie jakości i rozwój połączenia komunikacyjnego zachodniej części okręgu z miastem okręgowym i z przyległymi terenami Republiki Czeskiej (kraj ołomuniecki) i Polski;
- stwarzanie warunków terytorialnych dla rozwoju harmonijnych rodzajów transportu (komunikacji pieszej i rowerowej) w nawiązaniu do pozostałych systemów komunikacyjnych okręgu oraz systemu tras pieszych i rowerowych przyległych terenów Czech, Polski i Słowacji;
- prewencyjna ochrona terytorium przed potencjalnymi zagrożeniami i klęskami żywiołowymi, mająca na celu zminimalizowanie zakresu potencjalnych szkód wyrządzonych wartościom cywilizacyjnym, kulturowym i przyrodniczym terytorium regionu.

Inne dokumenty KMS dotyczące planowania terytorialnego to w szczególności: Terytorialne dokumenty analityczne KMS 2021 oraz studia terytorialne.

2.1.5 Inne strategiczne i sektorowe koncepcje kraju

W kraju morawsko-śląskim opracowano szereg strategicznych i sektorowych dokumentów koncepcyjnych, które dotyczą również transgranicznych wpływów, oddziaływań, kontekstów i możliwości koordynacji działań w danym obszarze tematycznym. Do dokumentów tych należą w szczególności:

- Wizja 2030 – Nowa energia dla kraju morawsko-śląskiego,
- Ramy strategiczne i kompleksowy plan działań na rzecz restrukturyzacji gospodarczej krajów usteckiego, morawsko-śląskiego i karlowarskiego (akt. 2020),
- Strategia ITI dla obszaru metropolitalnego Ostrawy,
- Regionalna strategia innowacji kraju morawsko-śląskiego 2021–2027,
- Koncepcja rozwoju obszarów wiejskich kraju morawsko-śląskiego 2018–2023,
- Strategia zarządzania turystyką kraju morawsko-śląskiego 2021–2025,
- Strategie i koncepcje sektorowe kraju morawsko-śląskiego.

2.2 RZECZPOSPOLITA POLSKA I WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

2.2.1 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa.

W przyjętej przez rząd „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Przewidziano w nim rozwój kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów. Celem takiego modelu jest wspomaganie w szczególności obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego, bo utraciły swoje funkcje społeczno-gospodarcze (np. przestały być miastami wojewódzkimi) przez co stały się mniej odporne na różne zjawiska kryzysowe (np. negatywne skutki procesów demograficznych).

W dokumencie przedstawiono cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorzady: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030.

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE.

- KSRR 2030 r. kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.
- W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście przełoży się na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.
- Jednym z celów KSRR jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano obszary strategicznej interwencji (OSI), które otrzymają szczególne wsparcie (będą to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).
- Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. W związku z tym wspierane będą lokalne przedsiębiorstwa.
- W strategii istotny nacisk położono na rozwijanie kompetencji administracji publicznej. Chodzi o umiejętności niezbędne do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspieranie powiązań między lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki.

- W dokumencie przewidziano zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej. Strategia tworzy warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Ponadto KSRR 2030 zaprezentowano:

- jak dostosować się do zmian, które dzieją się wokół nas, by Polska była świadomym, odnoszącym korzyści uczestnikiem procesu globalizacji;
- jak wykorzystać atuty regionu – w tym zasoby ludzkie i naturalne, zalety lokalizacyjne i instytucjonalne - do jego rozwoju;
- mechanizmy współpracy pomiędzy rządem, samorządem regionalnym, lokalnym, które umożliwiają ukierunkowanie krajowych i regionalnych strumieni finansowych na realizację powstających oddolnie wizji i planów rozwoju.

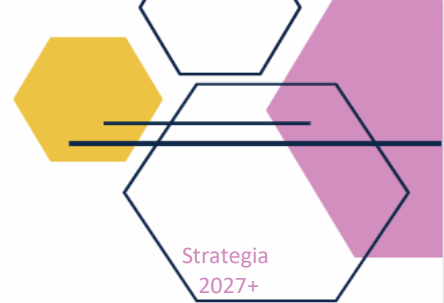
Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe. Rolą KSRR jest powiązanie i koordynacja działań realizujących cele o charakterze horyzontalnym, jakimi jest wzmacnianie konkurencyjności wszystkich regionów, miast i obszarów wiejskich (cele 2 i 3) z celem 1 zapewniającym większą spójność rozwoju kraju, poprzez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo.

- W ramach celu 1 „Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym” zakłada się wsparcie o charakterze wyrównawczym, ukierunkowane na przezwyciężenie barier i problemów kilku typów obszarów o mniej korzystnych uwarunkowaniach rozwojowych. Dla kształtowania trwałego wzrostu i miejsc pracy wdrażane będą zintegrowane pakiety działań, skoncentrowane na identyfikacji i wykorzystaniu zasobów oraz potencjałów obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, wschodniej Polski, Śląska i obszarów zdegradowanych. Ponadto na obszarach powiązanych funkcjonalnie wspierane będą inwestycje uzupełniające braki w wyposażeniu w infrastrukturę warunkującą dostępność ich mieszkańców do podstawowych usług i dóbr i zapewniającą ich włączenie w procesy rozwojowe.
- W celu 2 „Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych” będą rozwijane i wykorzystywane instrumenty wsparcia ukierunkowane na tworzenie warunków do wzrostu konkurencyjności, innowacyjności i inwestycji w wybranych sektorach. Lepsza koncentracja na działaniach proinnowacyjnych oraz synergii pomiędzy krajowymi i regionalnymi specjalizacjami zostanie zapewniona m.in. poprzez wykorzystanie procesu przedsiębiorczego odkrywania oraz monitorowanie inteligentnych specjalizacji na poziomie krajowym i regionalnym. Jednocześnie polityka regionalna będzie się koncentrować na tworzeniu klimatu inwestycyjnego w oparciu o kapitał terytorialny oraz takie czynniki rozwoju, które mogą zostać wykreowane lub ulepszone.
- W przypadku wzmacniania sprawności administracji wszystkich szczebli, w szczególności szczebla lokalnego (cel 3 „Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie”), nastąpi wzmocnienie inicjatyw i środków na rzecz rozwijania zdolności administracji do planowania i prowadzenia działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie. Szczególny nacisk położony zostanie na wzmacnianie współpracy pomiędzy

rządem, samorządem wojewódzkim i samorządami lokalnymi oraz podmiotami niepublicznymi na rzecz osiągania celów polityki regionalnej. Istotną rolę spełni również współpraca w partnerstwach międzynarodowych dwu- i 49-stronnych. Na wszystkich poziomach terytorialnej organizacji kraju zostaną wdrożone przedsięwzięcia służące poprawie systemu finansowania, zarządzania, programowania i koordynowania działań społeczno-gospodarczych.

Odpowiednio:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzenny
 - o 1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.
 - 1.1.1 Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce.
 - 1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.
 - o 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.
 - o 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.
 - o 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.
 - o 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.
 - 1.5.1. Infrastruktura transportowa.
 - 1.5.3. Infrastruktura społeczna.
 - 1.5.4. Infrastruktura łączności elektronicznej.
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
 - o 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
 - 2.1.1. Kształcenie wyższe i zawodowe.
 - 2.1.2. Kształcenie ustawiczne.
 - 2.1.3. Zwiększanie zasobów rynku pracy i rozwój kapitału społecznego.
 - o 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.
 - 2.2.1. Usługi Instytucji Otoczenia Biznesu dla MŚP.
 - 2.2.2. Wsparcie dla biznesu.
 - 2.2.3. Wsparcie dla lokalizacji inwestycji zewnętrznych.
 - o 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.
 - 2.3.1. Koncentracja na działaniach proinnowacyjnych.
 - 2.3.2. Stymulowanie wzrostu innowacyjności w regionach.
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
 - o 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.
 - o 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.
 - o 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.
 - o 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.

2.2.2 Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030"

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 1 lipca 2013 roku i stanowi piątą edycję tego kluczowego dokumentu określającego cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030.

Niniejsza Strategia wpisuje się również w krajową politykę rozwoju określoną w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Odpowiada również na wyzwania polityki europejskiej, które wyrażone zostały w Europejskim Zielonym Ładzie oraz założeniach do Polityki Spójności na lata 2021–2027.

Założenia dokumentu powstały przed rozwojem zagrożenia epidemii w kraju oraz rozprzestrzenieniem się SARS-CoV-2 w województwie śląskim, niemniej jednak wszystkie wskazane uwarunkowania pozostają aktualne. Pomimo zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej na poziomie regionalnym, krajowym jak i międzynarodowym, wskazane cele i kierunki działań wraz z przedsięwzięciami nadal pozwalają na realizację przedstawionej wizji województwa śląskiego. W czasie kryzysu wywołanego epidemią koronawirusa jeszcze większego znaczenia nabiera budowanie silnego województwa opartego na czterech kluczowych filarach strategicznych: gospodarce, mieszkańcu, środowisku i zarządzaniu.

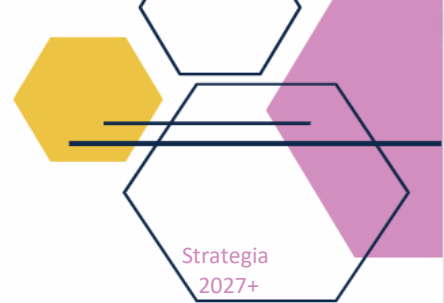
Wizja „zielonego Śląska” - województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.

Osiągnięcie zarysowanej wizji rozwoju wymagać będzie koncentracji działań na czterech celach strategicznych, dla których sformułowano cele operacyjne w perspektywie do roku 2030. Ostateczny kształt celów oraz uszczegóławiających je kierunków działań jest rezultatem zarówno analiz społeczno-gospodarczych, jak i szerokich konsultacji społecznych, w tym w ramach warsztatów subregionalnych.

- CEL STRATEGICZNY A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej
 - o Cel operacyjny: A.1. Konkurencyjna gospodarka.
 - o Cel operacyjny: A.2. Innowacyjna gospodarka.
 - o Cel operacyjny: A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość.

- CEL STRATEGICZNY B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca
 - o Cel operacyjny: B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych.
 - o Cel operacyjny: B.2. Aktywny mieszkaniec.
 - o Cel operacyjny: B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki.

- CEL STRATEGICZNY C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni
 - o Cel operacyjny: C.1. Wysoka jakość środowiska.
 - o Cel operacyjny: C.2. Efektywna infrastruktura.

- Cel operacyjny: C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu.
- CEL STRATEGICZNY D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym
 - Cel operacyjny: D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny.
 - Cel operacyjny: D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu.
 - Cel operacyjny: D.3. Nowoczesna administracja publiczna.

2.2.3. Umowa partnerstwa na lata 2021–2027

W Umowa Partnerstwa na lata 2021–2027 określono strategię wykorzystania funduszy europejskich w ramach polityk unijnych: polityki spójności i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2021–2027.

Zgodnie z propozycją przedstawioną w projektach dokumentów na kolejną perspektywę finansową polityka spójności na lata 2021–2027 obejmoje następujące fundusze:

- Fundusz Spójności (FS) – w jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T). Służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju.
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) – służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.
- Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) – ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty:
 - EFS,
 - Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI),
 - Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD),
 - Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).
- Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST) – fundusz uzupełniający względem pozostałych funduszy polityki spójności. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.
- Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR) – to fundusz na rzecz unijnej polityki morskiej i rybołówstwa. Celem funduszu jest szeroko rozumiane wsparcie społeczności nadmorskich, w tym wspieranie rybaków w przechodzeniu na zrównoważone rybołówstwo czy finansowanie projektów przyczyniających się do tworzenia nowych miejsc pracy oraz podnoszenia jakości życia społeczności nadmorskich w Europie.

Polska będzie beneficjentem już czwartej perspektywy Funduszy Europejskich na lata 2021–2027 w takich obszarach jak:

- Infrastruktura, Klimat, Środowisko (FEnIKS) – następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ).
- Nowoczesna Gospodarka (FENG) – program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007–2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014–2020 (POIR).
- Rozwój Cyfrowy (FERC) – jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014–2020 wspierał cyfryzację w Polsce,
- Polska Wschodnia (FEPW) – nowy program dla makroregionu Polski Wschodniej będzie koncentrował się na czterech głównych obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowe.
- Rozwój Społeczny 2021–2027 (FERS) – następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER).
- Pomoc Techniczna (PTFE) – program ma trzy główne priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja,
- Programy Interreg – w latach 2021–2027 Polska będzie uczestniczyć w 14 programach Interreg. Polska będzie pełnić funkcję Instytucji Zarządzającej dla programów:
 - o Południowy Bałtyk,
 - o Polska-Słowacja,
 - o Polska-Saksonia,
 - o Polska-Ukraina.

Polska uczestniczy także w programach zarządzanych przez naszych partnerów zagranicznych. Są to programy:

- o transgraniczne: Litwa – Polska, Meklemburgia/Brandenburgia-Polska, Brandenburgia – Polska, Czechy – Polska,
- o transnarodowe: Europa Środkowa i Region Morza Bałtyckiego,
- o międzyregionalne: INTERACT, URBACT, ESPON i Interreg Europa.
- Regiony – każde województwo będzie posiadać własny program, który sfinansuje inwestycje na jego terenie. Łącznie województwa dostaną 153 mld zł – to po raz pierwszy w historii aż 44% wszystkich pieniędzy europejskich, które otrzyma Polska!
- Pomoc Żywnościowa – program, który obejmuje pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych lub posiłków oraz realizację działań towarzyszących (np. warsztaty, doradztwo), które będą miały na celu poprawę sytuacji osób potrzebujących i najuboższych.
- Rybactwo i Rybołówstwo – to program, który jest kontynuacją programu „Rybactwo i Morze” realizowanego w latach 2014–2020. Będzie wspierać podmioty z sektora rybactwa.

2.2.4. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego określa Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, która jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”.

Jednym z kluczowych wyzwań dla polityki rozwoju województwa śląskiego jest transformacja gospodarcza. Wsparcie dla transformacji regionu, tj. Program dla Śląska został ujęty jako projekt strategiczny w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Nie tylko uwarunkowania na poziomie Unii Europejskiej i krajowym mają kluczowe znaczenie dla prowadzonej polityki rozwoju województwa, ale również zmiany zachodzące wewnątrz regionu, w tym związane z utworzeniem Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii i rozszerzeniem zasięgu jej granic o nowe gminy. „Śląskie 2030” określa ramy i warunki merytoryczne dla podejmowania decyzji przestrzennych o charakterze strategicznym i koncentruje się na celach ważnych dla rozwoju województwa. Nie narusza przy tym uprawnień gmin w zakresie planowania miejscowego oraz nie stanowi podstawy wydawania decyzji administracyjnych ustalających lokalizacje inwestycji. Strategia uwzględnia zapisy dokumentów i programów rządowych oraz wojewódzkich, a także pozostaje w zgodności z dokumentami programowymi Unii Europejskiej.

2.2.5. Dalsze strategiczne i sektorowe koncepcje województwa

W szczególności następujące dokumenty:

GOSPODARKA, PROMOCJA I WSPÓŁPRACA

- Program współpracy województwa śląskiego z organizacjami pozarządowymi
- Polityka rozwoju gospodarczego województwa śląskiego

INNOWACJE

- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2030
- Program Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego 2019–2030

KULTURA I EDUKACJA

- Wojewódzki Program Opieki Nad Zabytkami w Województwie Śląskim

TURYSTYKA

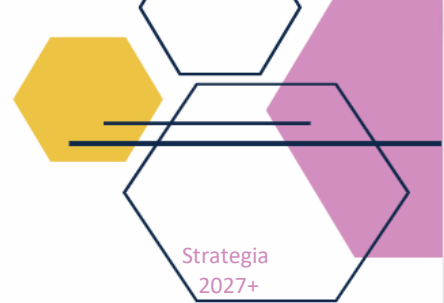
- Program Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim 2020+

SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

- Regionalna Polityka Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego do roku 2030

ŚRODOWISKO

- Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030
- Program Ochrony Środowiska dla województwa śląskiego
- Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego. Regionalna polityka energetyczna do roku 2030
- Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016–2022
- Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji
- Program ochrony środowiska przed hałasem

OBSZARY WIEJSKIE

- Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030

ZDROWIE I POLITYKA SPOŁECZNA

- Śląskie. Wyzwania demograficzne
- Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu
- Program operacyjny „Warunki i jakość życia dzieci i młodzieży – szanse i zagrożenia”
- Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami
- Regionalna Polityka Zdrowia Województwa Śląskiego 2030

RYNEK PRACY

- Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia

TRANSPORT

- Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego
- Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Śląskiego
- Plan rozbudowy dróg wojewódzkich w województwie śląskim
- Plan rozwoju kolei w województwie śląskim
- Regionalny Plan Transportowego dla Województwa Śląskiego
- Założenie Regionalnej Polityki Rowerowej Województwa Śląskiego
- Koncepcja Sieci Regionalnych Tras Rowerowych

2.3 REPUBLIKA SŁOWACKA I SAMORZĄDOWY KRAJ ŻYLIŃSKI

2.3.1 Wizja i strategia rozwoju Słowacji do roku 2030 – długoterminowa strategia zrównoważonego rozwoju Republiki Słowackiej – Słowacja 2030

"Słowacja 2030" jest podstawowym dokumentem wykonawczym dla realizacji krajowych priorytetów „Agendy 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju ONZ” w Republice Słowackiej. Jednocześnie spełnia rolę Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego Republiki Słowackiej zgodnie z ustawą nr 539/2008 Dz.U. o wspieraniu rozwoju regionalnego.

Słowacja 2030 opiera się na sześciu krajowych priorytetach wdrażania Agendy 2030, które są zintegrowane z trzema programami rozwojowymi:

- ochrona i rozwój zasobów,
- zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych,
- rozwój społeczności.

Strategia kieruje się również czterema podstawowymi zasadami:

- Zrównoważony rozwój środowiskowy i gospodarczy,
- jakość życia jako decydujący czynnik polityk publicznych,

- efektywność, synergia, pomocniczość, samowystarczalność i integracja,
- nacisk na priorytety.

Centralnym filarem Słowacji 2030, zgodnym z Globalną Agendą 2030, jak również z Europejskim Zielonym Ładem, jest zrównoważenie. Nacisk kładzie się na ochronę środowiska na Słowacji, planowanie strategiczne i zrównoważony rozwój, synchronizacja priorytetów z potencjałem rozwojowym regionów oraz rozwój przemysłu opartego na zielonej transformacji i wysokiej wartości dodanej, automatyzacji, usługach rynkowych, gospodarce cyfrowej, innowacjach oraz badaniach i rozwoju.

2.3.2 Program Rozwoju Gospodarczego i Społecznego Samorządowego Kraju Żylińskiego 2021+

PRGS SKŻ 2021+ będzie jednym z głównych narzędzi kraju żylińskiego, wspierających koncepcyjne, celowe i przejrzyste zarządzanie i podejmowanie decyzji przez organy samorządowe w dążeniu do jak najbardziej efektywnego rozwiązywania problemów, w tym wyzwań związanych z rozwojem regionalnym. Dokument został przygotowany jako priorytet na okres do 2030 r. z perspektywą do 2035 r. zgodnie z obowiązującym stanem prawnym (Ustawa nr 539/2008 Dz.U. o wspieraniu rozwoju regionalnego w obecnym brzmieniu) – przygotowany jako średnioterminowy dokument rozwojowy. Ostateczne zatwierdzenie dokumentu przez władze regionu ma nastąpić jesienią 2022 roku.

Wizją kraju żylińskiego jest bycie regionem możliwości, rozsądnych i zrównoważonych rozwiązań dla wszystkich. W 2030 r. region żyliński ma stać się poszukiwanym obszarem szczęśliwego życia, biznesu i samorealizacji. Jednocześnie stanie się obszarem zapewniającym bezpieczeństwo, ochronę i odpowiednie środowisko do współpracy. Będzie służył wszystkim pokoleniom, także tym przyszłym.

Wyniki gospodarcze kraju żylińskiego rosną dynamicznie. Region żyliński promuje innowacje we wszystkich obszarach swojego rozwoju, z naciskiem na edukację, przedsiębiorczość i jakość usług publicznych, a także aktywnie wykorzystuje możliwości, jak i swój wewnętrzny potencjał rozwojowy. Region i jego partnerzy z tego obszaru realizują więc strategiczne projekty, które przynoszą nowe możliwości i zrównoważone rozwiązania.

Kraj żyliński jest regionem spójnym. Instytucje publiczne, firmy, sektor akademicki i non-profit budują silne regionalne partnerstwa i sieci w regionie, stwarzając konstruktywne środowisko współpracy, które wspólnie realizuje strategiczne priorytety regionu i znajduje rozsądne rozwiązania problemów i potrzeb mieszkańców.

Do 2030 r. kraj żyliński stanie się regionem zamożnym i rozwijającym się, gdzie jakość i atrakcyjność środowiska jest wysoka i gdzie można znaleźć inspirację i przykłady dobrych praktyk na poziomie międzynarodowym.

Głównym celem dokumentu jest poprawa jakości życia ludności, respektowanie ograniczeń środowiskowych, docenienie swojego potencjału, zwiększenie innowacyjności gospodarki oraz wykorzystanie innowacyjnych i zrównoważonych rozwiązań zapewniających stabilność społeczną. Wskaźniki ekonomiczne i wskaźniki jakości życia w regionach powinny być zbliżone do średniej unijnej.

Plan składa się z pięciu obszarów kluczowych, które mają służyć realizacji celu głównego i wizji. Są to:

- Innowacje i edukacja – celem strategicznym jest rozwój środowiska dla gospodarki opartej na innowacyjności, uczeniu się przez całe życie i dobrych możliwościach zatrudnienia.
- Środowisko – celem strategicznym jest zachowanie wartości przyrodniczych i bioróżnorodności oraz wspieranie adaptacji do skutków zmian klimatu.
- Infrastruktura – celem strategicznym jest infrastruktura wspierająca zrównoważoną mobilność oraz wyposażenie techniczne poprawiające jakość życia.
- Stabilność społeczna – celem strategicznym jest osiągnięcie zrównoważonej jakości życia wspieranej dostępnością usług.
- Tożsamość i samowystarczalność – celem strategicznym są atrakcyjne, konkurencyjne, prężne i zrównoważone regiony.

2.3.3 Umowa partnerstwa na okres programowania 2021–2027 i Program Słowacja

Umowa partnerstwa odzwierciedla podstawowe cele poszczególnych polityk określone powyżej. Stanowi ona również nadrzędny dokument strategiczny, na którym opiera się Program Słowacja.

Program Słowacja oznacza radykalną zmianę systemu krajowych programów operacyjnych. Łączy wszystkie poprzednie PO w jedną całość. Jej przyjęcie powinno doprowadzić do znacznego zmniejszenia złożoności administracyjnej korzystania z zasobów europejskich.

Poszczególne cele polityki określone w Umowie Partnerstwa są dalej podzielone na konkretne działania w ramach programu, których realizacja doprowadzi do spełnienia tych celów.

Ogólny podział alokacji finansowej na poszczególne cele przedstawia się następująco:

- Bardziej konkurencyjna i inteligentna Słowacja: 1,89 miliardy EUR;
- Bardziej ekologiczna Słowacja: 4,2 mld EUR;
- Bardziej połączona Słowacja: 2 mld EUR;
- Bardziej społeczna i inkluzywna Słowacja: 3,25 mld EUR;
- Europa bliżej obywateli: 400 mln EUR;
- Cel szczegółowy – Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji: 441 mln EUR.

2.3.4 Plan terytorialny kraju żylińskiego

Podstawowym dokumentem w sferze planowania przestrzennego na terenie kraju żylińskiego jest „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Samorządowego Kraju Żylińskiego“, który został przedłożony na posiedzeniu rządu Republiki Słowackiej 26 maja 1998 r. Rozporządzenie Rządu Słowacji z 26 maja 1998 r. ogłaszające obowiązującą część wyżej wymienionego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (UPN VÚC Žilinský kraj) jest opublikowane w Zbiorze Ustaw nr 223/1998.

Do dnia sporządzenia niniejszego dokumentu plan terytorialny kraju żylińskiego był kilkakrotnie aktualizowany w formie poprawek i uzupełnień, przy czym najistotniejszy wpływ związany z rozwojem współpracy transgranicznej podmiotów z kraju żylińskiego i morawsko-śląskiego oraz województwa śląskiego miała trzecia aktualizacja dotycząca nowych możliwości przestrzennych dla rozwoju turystyki w regionie oraz piąta aktualizacja, w której określono lokalizację regionalnych tras rowerowych.

W 2021 r. przygotowano zadanie na stworzenie nowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego, nad którym nadal trwają prace.

Znaczenie o charakterze wspierającym dla rozwoju współpracy samorządowego kraju żylińskiego i kraju morawsko-śląskiego oraz związane z dokumentacją planowania przestrzennego ma również dokument "Studium urbanistyczne pogranicza słowacko-czeskiego", wykonane na zlecenie Ministerstwa Budownictwa i Rozwoju Regionalnego Republiki Słowackiej. Studium powstało na bazie rozwoju współpracy na poziomie krajowym pomiędzy Ministerstwem Rozwoju Regionalnego Republiki Czeskiej, po stronie czeskiej, a Ministerstwem Środowiska Republiki Słowackiej, po stronie słowackiej, która rozwijała się od 2002 roku i była kontynuowana po przekazaniu kompetencji w zakresie planowania przestrzennego i przepisów budowlanych do Ministerstwa Budownictwa i Rozwoju Regionalnego Republiki Słowackiej. Rezultatem tego dokumentu są wnioski w postaci rekomendacji dla wspólnych rozwiązań zidentyfikowanych problemów transgranicznych.

2.3.5 Inne strategiczne i sektorowe koncepcje kraju

W samorządowym kraju żylińskim opracowano szereg sektorowych dokumentów koncepcyjnych, które dotyczą również transgranicznych wpływów, oddziaływań, kontekstów i możliwości koordynacji działań w danym obszarze tematycznym. Są to:

- Strategia zrównoważonego rozwoju transportu i mobilności samorządowego kraju żylińskiego;
- SMART usługi społeczne – koncepcja zastosowania zasad SMART dla rozwoju w dziedzinie usług społecznych w kraju żylińskim;
- SMART Kultura – koncepcja zastosowania zasad SMART dla rozwoju w dziedzinie kultury w samorządowym kraju żylińskim;
- Koncepcja rozwoju usług społecznych w samorządowym kraju żylińskim na lata 2019–2023;
- Koncepcja rozwoju ochrony zdrowia w samorządowym kraju żylińskim;
- Regionalna Strategia Badań i Innowacji Kraju Żylińskiego 2014+;
- Budowa tras rowerowych na terenie samorządowego kraju żylińskiego (Cyklostrategia);
- Strategia tworzenia i budowy Zintegrowanego Systemu Transportowego w samorządowym kraju żylińskim;
- Regionalna Strategia Kształcenia i Wychowania w Szkołach Średnich samorządowego kraju żylińskiego na lata 2018 –2022 + Załącznik nr 2;
- Strategia 22+ Lepszy Region w Zasięgu Ręki;
- Koncepcja rozwoju pracy z młodzieżą w samorządowym kraju żylińskim do roku 2028 (2030).

3. Charakterystyka EUWT TRITIA i jego obszaru

3.1 DEFINICJA INSTYTUCJI EUWT TRITIA z o.o.

Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA z ograniczoną odpowiedzialnością (EUWT TRITIA) powstało 25 lutego 2013 r. na podstawie decyzji Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP (MSZ) nr 1/2013 o wpisie EUWT TRITIA do Rejestru Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej prowadzonego przez MSZ. Podstawą prawną funkcjonowania EUWT TRITIA jest ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 1082/2006 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie

Europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT), które zostało przeniesione do polskiego prawodawstwa ustawą z dnia 7 listopada 2008 r. o europejskim ugrupowaniu współpracy terytorialnej.

Decyzja o utworzeniu EUWT TRITIA została podjęta przez przedstawicieli wyższych jednostek samorządowych kraju morawsko-śląskiego (CZ), województwa opolskiego (PL), województwa śląskiego (PL) i samorządowego kraju żylińskiego (SK) w 2009 r., a następnie rozpoczęto działania prowadzące do utworzenia EUWT. Decyzja została podjęta w oparciu o pozytywne doświadczenia regionów we współpracy transgranicznej oraz wpływ tej współpracy na poprawę jakości życia mieszkańców w obszarze przygranicznym.

Z dniem 1 stycznia 2018 r. województwo opolskie zakończyło członkostwo w EUWT TRITIA. Od tego czasu EUWT TRITIA składa się z trzech wyższych jednostek samorządu terytorialnego – województwa śląskiego (PL), kraju morawsko-śląskiego (CZ) i samorządowego kraju żylińskiego (SK). Terytorium EUWT TRITIA zajmuje powierzchnię 24 569 km² i zamieszkuje je ponad 6,5 mln mieszkańców.

Przez terytorium EUWT TRITIA przebiega korytarz transportowy Bałtyk–Adriatyk. Dzięki silnej bazie gospodarczej, publicznym uczelniom wyższym, dużej liczbie podmiotów prowadzących działalność w zakresie szkolnictwa wyższego oraz jednostek badawczo-rozwojowych, EUWT TRITIA jest również interesującym obszarem dla badań i innowacji. Dzięki tym relacjom między różnymi podmiotami w EUWT TRITIA, a także wspólnym wyzwaniom stojącym przed tym terytorium, EUWT TRITIA ma duży potencjał do zwiększenia intensywności i usystematyzowania współpracy wielostronnej.

EUWT TRITIA zostało powołane w celu ułatwienia i rozszerzenia współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej pomiędzy jego członkami dążącej do wzmocnienia spójności gospodarczej i społecznej, w szczególności poprzez realizację projektów lub programów współpracy terytorialnej o następujących celach:

1. Ułatwienie codziennego życia mieszkańców obszaru Ugrupowania.
2. Tworzenie spójności transgranicznej na poziomie całego terytorium.
3. Realizacja projektów w celu wspólnego rozwoju strategicznego.

Aby osiągnąć te cele, EUWT TRITIA realizuje zadania polegające na identyfikacji, promocji i wdrażaniu programów, projektów i wspólnych decyzji w ramach współpracy terytorialnej w czterech głównych obszarach:

1. Transport
2. Gospodarka
3. Turystyka
4. Energetyka z naciskiem na odnawialne źródła energii

Oraz w pięciu dodatkowych obszarach:

1. Kultura,
2. Środowisko,
3. Zasoby ludzkie, edukacja, w tym ścisła współpraca z uczelniami,
4. Współpraca instytucji publicznych również w zakresie realizacji wymiany osób i doświadczeń w ramach staży międzynarodowych,
5. Sport.

3.2 PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA REGIONÓW Z OBSZARU UGRUPOWANIA

	Kraj morawsko-śląski	Województwo śląskie	Kraj żyliński*2021
Powierzchnia	5 427 km ²	12 333 km ²	6 809 km ²
Liczba mieszkańców	1,177 mln	4,472 mln	691 tys.
Gęstość zaludnienia na km²	217 ob./ km ²	363 ob./ km ²	101 ob./ km ²
PKB na mieszkańca 2019 r.	393 327 CZK 15 733 EUR	60 970 PLN 12 781 EUR	14 079 EUR

Tabela 1. Porównanie podstawowych danych statystycznych według stanu na 1.01 2022 r.

3.2.1 Kraj morawsko-śląski

Kraj morawsko-śląski jest jedną z 14 wyższych jednostek samorządowych w Republice Czeskiej. Znajduje się w najbardziej wysuniętej na wschód części kraju, gdzie graniczy z Polską i Słowacją. Większość regionu leży na Śląsku, pozostała część na Morawach. Region graniczy również z krajami ołomunieckim zlińskim, z województwem opolskim i śląskim oraz z samorządowym krajem żylińskim. Na terytorium kraju znajdują się cztery euroregiony: Beskidy, Pradziad, Silesia i Śląsk Cieszyński. Kraj znajduje się około 300 km w linii prostej od stolicy w Pradze i składa się z sześciu powiatów – Bruntál, Opawa, Nový Jičín, Ostrava – miasto, Karviná i Frýdek-Místek. Stolicą regionu jest Ostrava.

Na zachodzie, wschodzie i częściowo na południu region graniczy z Wysokim i Niskim Jesionikiem (Pradziad 1492 m n.p.m.), Beskidem Morawsko-Śląskim (Łysa Góra 1323 m n.p.m.) i Nadodrze. Największe rzeki w regionie to Odra, Ostrawica, Opawa i Olza.

Najważniejszym ciekim wodnym jest Odra, która wznosi się na Wzgórzach Odrzańskich. Na terenie Ostrawy Odra przyjmuje swoje największe dopływy: rzekę Opawę, która odwadnia region jesenicki i opawski, oraz rzekę Ostrawicę, która odwadnia Beskid Morawsko-Śląski i rzekę Olzę, która stanowi granicę z Polską i odwadnia region cieszyński. Głównymi źródłami wody pitnej są zbiorniki Šance i Morávka w Beskidzie Morawsko-Śląskim oraz zbiornik Kružberk w Niskim Jesioniku. Ponad połowę terytorium regionu stanowią grunty rolne, a ponad 35% grunty leśne (głównie na terenach górskich Jesioników i Beskidów). Na terenie kraju morawsko-śląskiego znajdują się również trzy obszary chronione i kolejnych 148 małych obszarów chronionych.

Kraj morawsko-śląski jest szóstym co do wielkości regionem (5 426,83 km²), ale ma trzecią najwyższą liczbę ludności w Republice Czeskiej (stan na 1 stycznia 2022 r.: 1 177 989) i drugą najwyższą gęstość zaludnienia po Pradze (średnio 216,9 mieszkańców na km²). Negatywną cechą jest znaczny spadek liczebności populacji, który jest widoczny od 1993 r. W ciągu 14 lat (od 2008 do 2022 r.) region stracił prawie 70 tysięcy mieszkańców.

W przeszłości region ten był jednym z centrów gospodarczych ze względu na złoża węgla i przemysł ciężki, co miało znaczący negatywny wpływ na środowisko, czego skutki są widoczne do dziś. Jednak restrukturyzacja przemysłu w latach 90. minionego stulecia, doprowadziła do znacznego spowolnienia

i gwałtownego wzrostu bezrobocia, z którym region boryka się do dziś. Wyniki gospodarki regionu, wciąż związanego z silną tradycją przemysłową, są w dużej mierze napędzane przez koncentrację zorientowanych na eksport przedsiębiorstw przemysłu ciężkiego i związanych z nimi łańcuchów wartości w zakresie przetwarzania surowców i inżynierii, które są ważnymi eksporterami wiedzy na zaawansowane rynki zagraniczne na całym świecie. Przedsiębiorstwa w ramach tych łańcuchów mają wysoki potencjał badawczo-rozwojowy i innowacyjny. Jednak region może również liczyć na istnienie szeregu instytucji pośredniczących, klastrów i inicjatyw w dziedzinie badań, rozwoju i innowacji.

Tradycyjna metalurgia i przemysł przetwórczy pozostają ważnymi gałęziami gospodarki, ich potencjał wzrostu jest ograniczony i trwa poszukiwanie nowych obszarów działalności o wyższej wartości dodanej. Motoryzacja, informatyka oraz rozwijające się sektory przemysłowe i usługowe są głównymi motorami wzrostu wartości dodanej i eksportu.

3.2.2 Województwo Śląskie

Województwo Śląskie jest jednym z 16 województw. Położone jest w południowej części Polski, gdzie graniczy zarówno z Republiką Czeską (z krajem morawsko-śląskim), jak i z Republiką Słowacką (z krajem żylińskim). Na terenie Polski graniczy z województwami: opolskim, małopolskim, świętokrzyskim i łódzkim. W skład województwa wchodzi 17 powiatów ziemskich i 19 miast na prawach powiatu (powiat grodzki). Z ogólnej liczby 167 gmin, Katowice są stolicą i największym miastem województwa, pozostałe większe to Częstochowa, Sosnowiec, Gliwice i Zabrze. Powierzchnia województwa wynosi 12 333,09 km², a w 2022 r. zamieszkiwało je 4,472 mln osób, co stanowi 11,7 % ludności Polski.

Północna część województwa to obszar Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, gdzie wychodnie wapieni, łuki skalne i szczyty stwarzają idealne warunki do wspinaczki górskiej, a liczne jaskinie są prawdziwym rajem dla grotolazów. Nad głowami pieszych turystów pojawiają się kolorowe skrzydła szybowców i paralotni. Jura, jak potocznie nazywa się Wyżynę Krakowsko-Częstochowską, to także doskonały teren dla rowerzystów. Liczne trasy, przygotowane dla miłośników dwóch kółek, pozwalają na aktywne korzystanie z atrakcji tej części regionu. Jurę tworzy 80-kilometrowy pas pomiędzy Krakowem, a Częstochową. W tym pasie wysokość wzniesień sięga 400–515 m n.p.m. Jura słynie szczególnie z majestatycznych ruin średniowiecznych zamków, tworzących słynny Szlak Orlich Gniazd.

Województwo śląskie charakteryzuje się zróżnicowanym podziałem, w południowej części znajduje się pasmo Beskidów. Największe rzeki to Odra, Wisła i Warta.

Województwo śląskie jest drugim po województwie mazowieckim regionem w kraju w zakresie tworzenia Wartości Dodanej Brutto (WDB). Istotną rolę w gospodarce województwa śląskiego odgrywa górnictwo, niemniej w świetle dostępnych danych można zauważyć stopniowy spadek jego znaczenia. Jednocześnie zwiększa się wartość produkcji sprzedanej przemysłu. Województwo śląskie jest jednym z wiodących regionów w kraju w zakresie atrakcyjności dla inwestorów, od lat zajmuje pierwsze miejsce w rankingu Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową (najwyższa atrakcyjność dla działalności przemysłowej i usługowej i wysoka dla działalności zaawansowanej technologicznie). Na obszarze województwa śląskiego działa Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (KSSE), jedna z najprężniej działających specjalnych stref ekonomicznych w kraju, która w międzynarodowych rankingach uznana jest za najlepszą strefę w Europie i drugą na świecie.

Charakterystyczną cechą województwa jest dobrze rozwinięty system szkolnictwa wyższego. Na terenie województwa śląskiego działa 38 szkół wyższych, w tym m.in. uniwersytety, szkoły techniczne,

ekonomiczne, pedagogiczne. Do największych uczelni w województwie (według liczby studentów) należą Uniwersytet Śląski w Katowicach, Politechnika Śląska w Gliwicach, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Politechnika Częstochowska oraz Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej.

3.2.3 Kraj żyliński

Samorządowy kraj żyliński (SKŽ) jest jednym z ośmiu samorządowych regionów na Słowacji. Ze swoją powierzchnią 6 808,67 km², tj. 13,88 % powierzchni Republiki Słowackiej, zajmuje trzecie miejsce w Republice Słowackiej (po Bańskiej Bystrzycy i kraju preszowskim). Na północnym zachodzie graniczy z Czechami, a na północy z Polską. W krajowym podziale terytorialnym graniczy z regionami Preszów, Bańska Bystrzyca i Trenczyn. Na podstawie powyższego można stwierdzić, że jest to korzystne położenie geograficzne, które stwarza regionowi warunki do jego dalszego rozwoju gospodarczego i społeczno-gospodarczego. Region składa się z pięciu historycznych regionów: Liptów, Orawa, Kysuce, Turiec i Górne Powazie.

Region ma bardzo górzisty charakter, a na jego terenie znajdują się cztery parki narodowe. To właśnie te parki górskie, wraz ze zbiornikami wodnymi i innymi atrakcjami turystycznymi (zwłaszcza zamkami) czynią ten region atrakcyjnym miejscem zamieszkania i celem podróży turystycznych. Kraj żyliński znajduje się na skrzyżowaniu dwóch europejskich korytarzy transportowych, a także w ważnym transgranicznym obszarze rozwoju wyznaczonym przez trójkąt Żylina (SK), Ostrava (CZ), Katowice (PL). Cały ten obszar górski należy geomorfologicznie do Karpat Zachodnich. Rzeka Wag wyraźnie dzieli go na północno-zachodnie Karpaty Słowacko-Morawskie (Javorníky, Białe Karpaty) i południowo-wschodnią Fatrę (Mała Fatra, Góry Strażowskie). Masywy górskie w tym miejscu powstały stosunkowo niedawno, w paleogenie. W wyniku przemieszczania się płaszczowin pierwotne osady morskie zostały wypiętrzone i stopniowo utworzyły imponujące wąwozy i doliny.

Średnia gęstość zaludnienia w regionie wynosi 102 mieszkańców/km² (rok 2021). Główną strukturę kraju tworzy 315 gmin, z czego 19 to miasta. W regionie jest 11 powiatów, w których według stanu na 1 stycznia 2021 r. mieszkało 691 136 mieszkańców.

Liczba mieszkańców od 2012 r. nie uległa większym zmianom, choć nieznacznie rośnie. Niekorzystną tendencją można zaobserwować w strukturze wiekowej ludności, gdzie wzrasta liczba osób powyżej 65 roku życia, natomiast maleje liczba osób w wieku produkcyjnym. Trend ten odzwierciedla zmiany w całej Słowacji.

Otwarcie na rynek światowy, reformy gospodarcze i wejście do strefy euro spowodowały, że do Słowacji, w tym do kraju żylińskiego, napływa kapitał zagraniczny. Powszechnym zjawiskiem jest pojawienie się nowych technologii i procesów, co ma bezpośredni wpływ na wzrost wydajności pracy i konkurencyjności słowackiej gospodarki. Najbardziej efektywne firmy w regionie działają w sektorach: motoryzacyjnym, metalurgicznym, maszynowym, drzewnym, celulozowym, papierniczym i produktów pokrewnych, budowlanym, elektrotechnicznym i telekomunikacyjnym. Region posiada również solidną bazę badawczą, szczególnie w zakresie logistyki, technologii informacyjnych i komunikacyjnych, przemysłu chemicznego, tekstylnego i przetwórstwa spożywczego.

W 2022 r. stopa bezrobocia w regionie żylińskim została odnotowana na poziomie 5,5%. Ponieważ w 2013 r. stopa bezrobocia wynosiła 12,51 % w ostatnich latach można zaobserwować znaczny spadek liczby osób bezrobotnych.

4. Cele szczegółowe w poszczególnych obszarach współpracy

4.1 TRANSPORT

4.1.1 Określenie celów

Problematyka transportu w obszarze transgranicznym obejmuje różnego rodzaju działania o odmiennych zakresach. Z jednej strony chodzi duże rozwiązania infrastrukturalne o znaczeniu krajowym lub, częściej, ogólnoeuropejskim. Z drugiej strony są to rozwiązania lokalne, poprawiające mobilność społeczności w obszarze przygranicznym oraz w zakresie ewentualnych powiązań z transgranicznym rynkiem pracy. Na obie strony należy patrzeć z perspektywy ekologicznej i ekonomicznej. W przeszłości przemysł ciężki i wydobywanie węgla w regionie Ostrawy powodowały stosunkowo znaczne przepływy transgraniczne, w ramach których mieszkańcy sąsiednich regionów podróżowali do pracy. Obecnie potrzeba mobilności transgranicznej jest spowodowana na przykład inwestycjami w przemysł motoryzacyjny, który jest silnie reprezentowany we wszystkich regionach partnerskich. Spowodowało to konieczność zwiększenia przepustowości istniejącej infrastruktury transportowej, a także zwiększenia prędkości i bezpieczeństwa transportu.

Nowy układ drogowy pomiędzy województwem śląskim a krajem morawsko-śląskim powstał dzięki dużym projektom poszerzenia autostrad A1-D1 i dróg ekspresowych S52-D48. W dużej mierze projekty te pokrywają się z istniejącymi przebiegami dróg krajowych i wojewódzkich, ale charakteryzują się znaczną poprawą parametrów i związaną z tym zmianą kategorii poszczególnych odcinków. Kolejnym połączeniem autostradowym jest połączenie województwa śląskiego z samorządowym krajem żylińskim, dzięki trwającej budowie autostrad D3-S1.

Między czeskimi a słowackimi regionami partnerskimi nie ma bezpośredniego połączenia autostradowego, a główna droga I/11 łączy się ze słowacką autostradą D3 dopiero za przejściem granicznym Mosty koło Jabłonkowa – Świerczynowiec. Przejście to jest jednym z najbardziej ruchliwych drogowych przejść granicznych pod względem ruchu towarowego na całej granicy czesko-słowackiej.

- Cel TR1 Stworzenie strategii rozwoju infrastruktury transportowej łączącej regiony TRITII
- Cel TR2 Stworzenie platformy zajmującej się potencjałem transportowym i logistycznym na terenie Ugrupowania

Połączenia kolejowe między regionami partnerskimi są obecnie niewystarczające. Za przyczynę trudności w transgranicznym transporcie kolejowym pomiędzy województwami śląskim i opolskim a krajem morawsko-śląskim uważa się problem integracji taryfowej, słabą ciągłość połączeń pośrednich oraz niewystarczającą integrację transportu kolejowego z miejskim i regionalnym systemem transportu publicznego. W efekcie oznacza to, że podróż samochodem pozwala na znacznie szybsze (i często tańsze) dotarcie do celu w transporcie pasażerskim niż w przypadku korzystania z kolei.

Możliwość dalszego wsparcia rozwoju infrastruktury transportowej o znaczeniu transgranicznym pojawiła się w ramach programu INTERREG IIIA, kolejnych Programów Operacyjnych Współpracy

Transgranicznej Czechy – Polska, Słowacja – Czechy i Polska – Słowacja 2007–2013 oraz Interreg V-A 2014–2020. Ze względu na charakter tych programów polegały one na realizacji mniejszych projektów lokalnych. Na podstawie przeprowadzonych badań wydaje się prawdopodobne, że zrealizowane projekty tylko w niewielkim stopniu przyczyniły się do rzeczywistej poprawy dostępności i mobilności na obszarach przygranicznych, a raczej stworzyły możliwość zmniejszenia lokalnych deficytów infrastrukturalnych. W obszarze transportu towarowego można zaobserwować tendencję do promowania koncepcji korzystania z Odrzańskiej Drogi Wodnej (droga wodna E30), co stanowi pytanie terytorialnie dotyczące zarówno województwo śląskie, jak i kraj morawsko-śląski. Wydaje się jednak, że znajduje się ono poza głównym nurtem polityki promowanej przez te regiony, mimo że plan terytorialny województwa śląskiego i zasady rozwoju terytorialnego regionu morawsko-śląskiego obejmują taką możliwość rozwoju. W zakresie współpracy transgranicznej funkcjonowanie struktury wodnej mogłoby stwarzać szanse dla takich inicjatyw gospodarczych jak np. port w gminie Racibórz czy Międzynarodowe Centrum Logistyczne Gorzyczki – Věřnovice, które działałoby na potrzeby aglomeracji górnośląskiej i ostrawskiej.

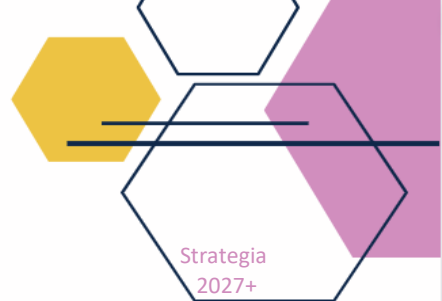
Specyficzna sytuacja w obszarze transgranicznym dotyczy również ruchu lotniczego, który zapewniają głównie dwa lotniska wykorzystywane przez samoloty transportowe, tj. Port Lotniczy Katowice Pyrzowice oraz Port Lotniczy im. Leoša Janáčka w Ostrawie. Należy zauważyć, że ze względu na położenie lotniska Pyrzowice na północ od aglomeracji górnośląskiej, korzystanie z lotniska w Ostrawie jest równie korzystne dla wielu obszarów w południowej części województwa śląskiego. Organy administracyjne Górnośląskiego Towarzystwa Lotniczego (GTL), które zarządza lotniskiem w Pyrzowicach, chcą dotrzeć ze swoją ofertą do mieszkańców okolic Ostrawy i Ołomuńca, co im się udaje z powodzeniem.

Szczegółową analizę systemów transportowych na terenie EUWT TRITIA można znaleźć w dokumencie „Strategia multimodalnego transportu towarowego” opracowanym w ramach projektu TRANS TRITIA (Improving coordination and planning of freight transport on TRITIA territory) wspieranego przez program Interreg Central Europe.

- Cel TR3 Analiza transportu towarowego, ze szczególnym uwzględnieniem kosztów finansowych ponoszonych przez państwa, regiony, miasta i same przedsiębiorstwa, w celu znalezienia alternatywnych tras i środków transportu

Wizją polityki transportowej jest zapewnienie rozwoju wysokiej jakości, funkcjonalnego i niezawodnego systemu transportowego w oparciu o zasadę zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych. Przewiduje się, że wymagania dotyczące potrzeb transportowych zarówno w zakresie transportu pasażerskiego, jak i towarowego, rozwoju gospodarczego oraz polityki integracyjnej skierowanej do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania wykraczają poza region TRITIA. Stworzenie odpowiednich warunków dostosowania systemu transportowego do wymogów w zakresie neutralnego wpływu na zmiany globalne (nie tylko klimatyczne) będzie miało kluczowe znaczenie dla całego obszaru Ugrupowania. W kraju morawsko-śląskim niektóre podmioty rozwijają działania w obszarze wykorzystania CNG i wodoru do napędu pojazdów. Zagadnienie to może być również interesujące dla wszystkich zrzeszonych regionów, również ze względu na pokrywanie się z obszarem ochrony powietrza.

- Cel TR4 Plan rozwoju elektromobilności w transporcie pasażerskim i towarowym

- Cel TR5 Wdrożenie projektu „smart cities” do praktyki miejskiej

Zmiana zachowań komunikacyjnych ludności wymusza na zarządach gmin i miast stworzenie odpowiedniego środowiska dla rowerzystów. Aby komunikacja rowerowa była w pełni zintegrowana, konieczne jest powiązanie ruchu rowerowego z pozostałą częścią ruchu miasta w taki sposób, aby zachowana była ciągłość, bezpośredniość tras, bezpieczeństwo, komfort i atrakcyjność. Dzięki stworzeniu wspólnego dokumentu koncepcyjnego rozwoju transportu rowerowego na terenie Ugrupowania, łatwiej będzie zrealizować budowę i połączenie ścieżek rowerowych po stronie czeskiej, polskiej i słowackiej. Międzynarodowe projekty MeetBike i Mobile2020 pokazują ważne korzyści płynące z transportu rowerowego dla mieszkańców i gmin – począwszy od poprawy zdrowia i średniej długości życia, przez bardziej przyjazny dla środowiska środek transportu, aż po oszczędność miejsc parkingowych.

- Cel TR6 Rozwój transportu rowerowego na terenie TRITII

4.1.2 Analiza SWOT

STRENGTHS

- Istnienie szeregu lokalnych projektów mających na celu poprawę transgranicznej dostępności transportowej.
- Starania o wykorzystanie paliw alternatywnych - CNG, wodór itp.
- Postawienie przez wiele miast na ekologiczny transport publiczny.
- Wola polityczna do promowania ruchu rowerowego.

WEAKNESSES

- Tylko częściowe istnienie wspólnego podejścia strategicznego do rozwoju trasy VI Europejskiego Korytarza Transportowego.
- Niewystarczające pokrycie terytorium regionów infrastrukturą drogową wysokiej jakości.
- Brak dobrej jakości połączeń kolejowych z głównymi miastami omawianych regionów.
- Ograniczony zakres regionalnych przewozów kolejowych w polskich województwach, głównie z powodu braku odpowiedniego taboru.
- Brak połączeń w obszarze przygranicznym.
- Brak opracowań związanych z ruchem transportowym w strefie przygranicznej.

SWOT analiza

Transport

- Potencjał stworzenia centrum rozwoju, nastawionego np. na branżę motoryzacyjną, rozwój paliw alternatywnych, np. CNG.
- Zarządzanie VI. Europejskim korytarzem transportowym.
- Wstępne doświadczenia z projektem „smart cities” i chęć dzielenia się nim.

- Zwiększenie wydajności transportu drogowego bez wystarczającej przepustowości infrastruktury transportowej.
- Zmniejszenie drożności istniejącej sieci drogowej i wydłużenie czasu transportu.
- Nerozwiązany problem zarządzania ruchliwymi drogami przez miasta i wsie, powodujące znaczne obciążenia dla środowiska w danych miejscowościach (zanieczyszczenie powietrza, hałas).
- Brak inicjatyw związanych z integracją (taryfy, bilety) systemów kolejowego i autobusowego transportu publicznego w ramach współpracujących regionów.

OPPORTUNITIES

THREATS

4.2 GOSPODARKA

4.2.1 Określenie celów

Na obszarze działania Ugrupowania występuje stosunkowo duża koncentracja producentów międzynarodowych koncernów motoryzacyjnych oraz ich poddostawców/dostawców, co stanowi podstawę korzyści dla typu aglomeracyjnego. Dzięki temu regiony partnerskie otrzymały impuls gospodarczy. Poziom inwestycji międzynarodowych korporacji (w tym motoryzacyjnych) jest ważnym warunkiem rozwoju naszego obszaru. Nie możemy jednak zapominać o obecnej konkurencyjności o inwestorów, która może prowadzić do wzajemnego zwalczania się, zamiast osiągnięcia porozumienia, co może okazać się jedną z najpoważniejszych przeszkód dla regionalnej współpracy gospodarczej.

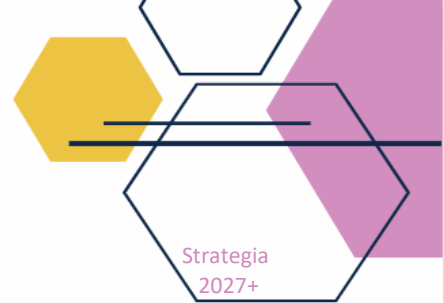
Relacje partnerskie między regionami w Europie Środkowo-Wschodniej, budowane na podstawie porozumienia politycznego mogą mieć pozytywne skutki gospodarcze. Warunkiem jest jednak zwiększenie wspólnego zaangażowania we wdrażanie konkretnych rozwiązań infrastrukturalnych lub organizacyjnych o znaczeniu europejskim, co nie wyklucza lokalności, jeśli korzyści będą miały efekt mnożnikowy.

Obecne wspieranie działalności gospodarczej, w tym nowych firm i przedsiębiorczości młodych ludzi, jest możliwe dzięki inicjatywom i instytucjom ze środowiska biznesu, choć nie istnieje jeszcze kultura biznesowa ani transgraniczna struktura wsparcia. Niemniej jednak powstające inicjatywy klastrowe starają się skoncentrować aktywność podmiotów gospodarczych na współpracy w ramach grupy, a także na konkuroowaniu z otoczeniem. Inicjatywy te obejmują sektor lotniczy i motoryzacyjny, ICT, budownictwo oraz sektor wyrobów medycznych i produkcji tworzyw sztucznych. Są to obszary niosące istniejący potencjał ludzki i infrastrukturalny, w tym osiągnięcia w obszarze wdrożeń i badań związanych z technologiami materiałowymi. Stwarza to obiecujące pole do współpracy, pod warunkiem zachowania ochrony rynku i własności intelektualnej wielkich korporacji.

- **Cel GO1 Utworzenie punktu konsultacyjnego dla transgranicznych i regionalnych podmiotów gospodarczych**

Dzięki otwartości rynków lokalnych wzrasta ich dynamika, co wiąże się również z większą dostępnością zasobów ludzkich oraz wyższą podażą i popytem na pracę. Szeroki wachlarz uczelni oferuje możliwości rozwoju kwalifikacji i umiejętności zawodowych. Województwo śląskie i kraj morawsko-śląski również czerpią ze swojej długoletniej działalności w zakresie przetwórstwa stali. Bezpośrednio jest to związane z nowymi impulsami inwestorskimi ze strony dużych międzynarodowych firm. Cały region, w tym kraj żyliński, może więc korzystać z tradycji i wielkiego doświadczenia w dziedzinie produkcji inżynierskiej. Zdobyta wiedza, a także możliwości jej dalszego rozwoju, mogą być motywacją do podjęcia studiów na specjalistycznych (głównie technicznych) kierunkach w szkołach średnich i wyższych z naciskiem na praktykę i rozwój dziedziny. Rozbudzenie zainteresowania młodego pokolenia przemysłem i naukami technicznymi wydaje się być niezbędne dla dalszego rozwoju całego regionu. Młodzież musi czuć się wspierana w realizacji swoich pomysłów, które są uzupełniane praktycznym doświadczeniem ekspertów w danych obszarach.

- **Cel GO2 Rozwój przedsiębiorczości wśród młodzieży**

Mimo, że na obszarze Ugrupowania istnieje wsparcie dla projektów startupowych, to obecnie nie ma spójnej koncepcji ich tworzenia, rozwoju i finansowania, która by pokrywała wszystkie regiony. Poprzez stworzenie konkretnych elementów wsparcia dla tworzenia i promocji startupów i spin-offów na poziomie ponadnarodowym, w tym powiązanie ich z poziomem regionalnym, poprzez specjalne programy, wsparcie dla współpracy z korporacjami komercyjnymi i prywatnymi inwestorami, dojdzie do stworzenia lokalnego wsparcia dla innowacyjnych pomysłów. W opracowanie instrumentów wsparcia zaangażowane będą również instytucje regionalne (np. MSIC, Żylińska Agencja Rozwoju, etc.).

- **Cel GO3 Wsparcie dla rozwoju systemu innowacji i startupów**

W kontekście pogłębiania relacji partnerskich i współpracy gospodarczej w całej Europie powstają różne sieci i platformy, których celem jest stworzenie narzędzi do lepszego wykorzystania funduszy europejskich, wspieranie rozwoju biznesu w ramach szerszych podmiotów międzynarodowych i oczywiście pogłębianie współpracy w innych dziedzinach (kultura, sztuka,...).

- **Cel GO4 Rozwijanie sieci regionalnych w UE**

4.2.2 Analiza SWOT

4.3 TURYSTYKA

4.3.1 Określenie celów

Potencjał regionów partnerskich w zakresie oferty atrakcji turystycznych i infrastruktury jest ogromny i stwarza wiele możliwości, które obecnie są tylko częściowo wykorzystane. Rozpoczęto koordynację i realizację wspólnych działań w zakresie turystyki, oraz zarządzania destynacją, w tym turystyką wiejską. To ostatnie wydaje się szczególnie istotne w kontekście powstawania mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w odniesieniu do tworzenia nowych stałych miejsc pracy.

- Cel TU1 Pozyskanie nowych turystów (w tym osoby z niepełnosprawnością) spoza regionów
- Cel TU2 Wzrost intensywności tzw. turystyki transgranicznej realizowanej przez mieszkańców sąsiednich regionów

Spełnienie celów TU1 i TU2 jest ważne z punktu widzenia korzyści ekonomicznych płynących z turystyki transgranicznej, podnoszenia świadomości o sąsiadujących regionach i tworzenia nieformalnych pozytywnych powiązań. W ten sposób możliwe będzie zidentyfikowanie ludności z obszaru przynależącego do Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej jako wspólnej przestrzeni życiowej, która nie zna formalnych granic państwowych. Stworzona w ten sposób tożsamość terytorialna zagwarantuje trwałość nie tylko projektów EUWT TRITIA, ale także działań prowadzonych przez administrację publiczną i przedstawicielstwa polityczne zainteresowanych regionów.

Turystyka transgraniczna ma już miejsce na terenie współpracujących regionów, zwłaszcza na obszarach górskich, które znajdują się głównie w kraju żylińskim, a w mniejszym stopniu (pod względem powierzchni i wysokości) także w kraju morawsko-śląskim i województwie śląskim. Ważną grupą docelową dla turystyki transgranicznej jest prawie 5 milionów mieszkańców województwa śląskiego, którzy oprócz gór na południu swojego regionu, odwiedzają również najczęściej góry w regionie morawsko-śląskim i żylińskim. Szczególnie cechy geograficzne regionu żylińskiego predysponują go do pełnienia funkcji rekreacyjnych w ramach partnerstwa transgranicznego. Szczególne formy współpracy obejmowały wcześniej niektóre działania wspierane w ramach programów operacyjnych.

- Cel TU3 Zachowanie istniejących dóbr kultury (np. folkloru) i bogactwa przyrody, zabytków i miejsc dziedzictwa kulturowego (w tym zachowanie obiektów sakralnych, fortyfikacji, zespołów historycznych, urbanistycznych i technicznych) oraz kontynuację tradycji rzemieślniczych
- Cel TU4 Rozwój infrastruktury turystycznej związanej z budową szlaków i tras turystycznych, tras narciarstwa biegowego, szlaków i tras rowerowych, hipościeżek i hipotras, infrastruktury towarzyszącej oraz innej, służącej spędzaniu wolnego czasu

Realizacja tych celów poszerzy ofertę infrastruktury turystycznej dla gości z krajów i regionów spoza obszaru, jak również dla ich mieszkańców.

Ważnym obszarem możliwej współpracy były również działania związane z promocją produktów turystycznych, wartości przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego regionów.

- Cel TU5 Zwiększenie świadomości odwiedzających na temat "atrakcji po drugiej stronie granicy"

- **Cel TU6 Podnoszenie kwalifikacji pracowników branży turystycznej**

Tworzenie i promowanie centrów informacji turystycznej jest niezbędne dla dalszego rozwoju usług turystycznych. W ślad za tym pojawia się potrzeba koordynacji poszczególnych działań turystycznych. Można to osiągnąć w szczególności poprzez harmonizację zarządzania w danych regionach. Niezbędne będzie również zapewnienie wysokiej jakości obsługi klienta, to jest z uwzględnieniem języka, wiedzy i wyposażenia materialnego podmiotów działających w branży turystycznej. Na podstawie przeprowadzonych już działań uwidoczniło się znaczenie jednego elementu, jakim jest trwałość projektów po zakończeniu wsparcia ze źródeł zewnętrznych.

- **Cel TU7 Stworzenie wspólnej bazy danych umożliwiającej efektywne targetowanie działań marketingowych.**

Rozwój turystyki zależy w dużej mierze od potencjału kadrowego. Współpraca między regionami partnerskimi w zakresie rozwoju zasobów ludzkich w tej dziedzinie, jak również w zakresie bezpośredniej realizacji wspólnych działań (np. wspólne produkty edukacyjne) przynosiła i będzie nadal przynosić korzyści. Po wszystkich stronach obszaru przygranicznego z powodzeniem realizowane są inicjatywy klastrowe łączące publiczne i prywatne podmioty działające w turystyce. To właśnie wspieranie współpracy transgranicznej klastrów może prowadzić do większej synergii realizowanych działań na rzecz promocji turystyki.

- **Cel TU8 Koordynacja wspólnego rozwoju produktów i zrównoważony rozwój turystyki**
- **Cel TU9 Stworzenie platformy i możliwości wymiany informacji, zarówno online, jak i poprzez bezpośredni kontakt**

W działaniach EUWT TRITIA zadbano o współpracę z instytucjami edukacyjnymi, głównie uczelniami wyższymi. W tym kontekście nadal konieczna jest współpraca transgraniczna między szkołami średnimi i uniwersytetami, które kształcą specjalistów w dziedzinie usług turystycznych.

- **Cel TU10 Zaangażowanie studentów i instytucji edukacyjnych w tworzenie specjalistycznych produktów turystycznych**

Przy koordynowaniu i realizacji wspólnych działań turystycznych w danych regionach bardzo wskazane jest wykorzystanie istniejących już platform współpracy transgranicznej (nie tylko w dziedzinie turystyki), jakimi są tzw. euroregiony. Obecnie, w interesującym nas obszarze, jest ich łącznie cztery: Pradziad, Silesia, Śląsk Cieszyński i Beskidy, przy czym Euroregion Beskidy jest jedynym działającym w ramach trójstronnego partnerstwa czesko-polsko-słowackiego.

Członkowie EUWT TRITIA utworzyli biura zajmujące się promocją i koordynacją turystyki na swoim terenie. Bardzo istotna wydaje się koordynacja tych podmiotów w zakresie pomocy i współpracy ze sobą. Ważne jest również nie tylko informowanie wszystkich mieszkańców o lokalnych przedsięwzięciach na terenach należących do EUWT TRITIA, ale również przekazywanie informacji o działalności samego EUWT.

- **Cel TU11 Portal informacyjny na terytorium EUWT TRITIA**
- **Cel TU12 Promocja działań EUWT TRITIA**

4.3.2 Analiza SWOT

STRENGTHS

- Szeroka oferta atrakcji dla odwiedzających region - przyroda, zabytki kultury, historii i techniki.
- Doświadczenia czterech euroregionów w realizacji działań wspierających turystykę w obszarze przygranicznym.
- Powstałe partnerstwa i nieformalne powiązania instytucjonalne, zwłaszcza na poziomie lokalnym i subregionalnym.

WEAKNESSES

- Niski poziom współpracy w zakresie koordynacji zarządzania destynacjami wszystkich regionów partnerskich.

SWOT analiza

Turystyka

- Potencjał dla wspólnych projektów w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej związanej z budową szlaków i tras turystycznych, szlaków i tras rowerowych, hipościeżek i hipotras, infrastruktury towarzyszącej i innej, służącej spędzaniu wolnego czasu.
- Potencjał do wspólnych działań marketingowych w zakresie turystyki.
- Rozwijający się system zarządzania destynacją poszczególnych obszarów turystycznych.

OPPORTUNITIES

- Niedostateczna ilość połączeń transportu publicznego we wszystkich regionach - przeszkoda w rozwoju turystyki na obszarach przygranicznych.

THREATS

4.4 ENERGETYKA UKIERUNKOWANA NA ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

4.4.1 Określenie celów

Ważnym obszarem współpracy pomiędzy krajem morawsko-śląskim, województwem śląskim i krajem żylińskim są kwestie energetyczne, co wynika przede wszystkim z dwóch ściśle powiązanych ze sobą czynników. Pierwszym z nich jest silnie rozwinięta baza energetyczna, która powstała w wyniku eksploatacji złóż węgla kamiennego od Zagłębia Dąbrowskiego przez Katowice i pobliskie miasta górnośląskie, przez tereny nad Wisłą i okolice Rybnika, po Ostrawę i Frydek-Mistek. Drugim czynnikiem jest duża koncentracja ludzi, wynikająca z kumulacji zatrudnienia w tradycyjnych gałęziach przemysłu, którzy zamieszkują obszary silnie zurbanizowane, o dużym zużyciu energii, na cele zarówno przemysłowe, jak i komunalne. W ramach tych aspektów więcej podobieństw i wspólnych wyzwań można wskazać między krajem morawsko-śląskim a województwem śląskim, gdyż profil gospodarczy samorządowego kraju żylińskiego ma w tym obszarze zupełnie inne ukierunkowanie.

W 2018 r. członkowie EUWT TRITIA, przedstawiciele kraju morawsko-śląskiego, województwa śląskiego i samorządowego kraju żylińskiego podpisali „Memorandum o współpracy regionów górniczych”. Tym krokiem regiony potwierdziły swój plan wspólnego przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, czystsza energię i nowe technologie. Platforma Regionów Węglowych została uruchomiona pod koniec 2017 r. przez Komisję Europejską. Ma on pomóc europejskim regionom w łagodnym przejściu w związku ze stopniowym wycofywaniem się z wydobycia węgla, a tym samym jest doskonałą okazją do pozyskania znacznych środków dla wybranych regionów w najbliższych latach. Podmioty zlokalizowane na obszarze Ugrupowania należą do największych europejskich producentów węgla kamiennego. Wszystkie przedsiębiorstwa górnicze przechodzą nieustanną restrukturyzację, a pytanie o ich przyszłość jest intensywnie podejmowane. Opinie różnią się diametralnie, od propozycji szybkiego ograniczenia wydobycia i zatrudnienia oraz związanej z tym likwidacji kopalń ze względów ekonomicznych, politycznych lub środowiskowych po próby ponownego otwarcia zamkniętych kopalń.

Regiony w całej Unii Europejskiej stoją obecnie przed poważnymi wyzwaniami społecznymi i gospodarczymi związanymi ze stopniowym wycofywaniem się z wydobycia węgla i jego wykorzystania do produkcji energii elektrycznej i ciepła, w związku z globalnymi zmianami w polityce energetycznej i środowiskowej uzgodnionymi na konferencji klimatycznej ONZ w Paryżu. Jednocześnie regiony muszą dostosować się do polityki Unii Europejskiej w zakresie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną i czystą energię poprzez modernizację swoich gospodarek z wykorzystaniem najnowszych zaawansowanych technologii.

- **Cel EN1 Transformacja regionów węglowych w kierunku gospodarki niskoemisyjnej.**

Wzajemne wsparcie i synergia w ramach platformy węglowej powinny skupić się na zapewnieniu realizacji poddziałań i wspólnych priorytetów, którymi są:

- Realizacja szerokiej gamy projektów i działań integrujących różne aspekty regionalnej polityki rozwoju gospodarczego i poprawy jakości życia ludności w procesie transformacji.
- Rozwój zaawansowanych i czystych technologii węglowych oraz odnawialnych źródeł energii.
- Wdrożenie działań na rzecz osiągnięcia celów w zakresie poprawy jakości powietrza, w tym rozwiązań dla źródeł niskoemisyjnych, emisji źródeł ciepła do powietrza oraz wpływu zanieczyszczeń na zdrowie mieszkańców.

- Wdrożenie środków technicznych dla bezpiecznego ograniczenia wydobycia węgla, wykorzystania infrastruktury i budynków z zamkniętych kopalń do nowych celów.
- Rozwiązywanie problemów społecznych związanych z restrukturyzacją bazy ekonomicznej regionów.
- Promowanie nowych gałęzi przemysłu w zakresie produkcji, nauki i badań, usług, edukacji itp. w celu zapewnienia stabilności gospodarczej.

Ważnym aspektem dla całego regionu Ugrupowania jest rozwój współpracy transgranicznej w zakresie odnawialnych źródeł energii, gdyż zagadnienie to ma strategiczne znaczenie dla regionów Czech, Słowacji i Polski. Temat ten jest bardzo interesujący dla regionu żylińskiego, głównie ze względu na lokalne elektrownie wodne i ilość lasów, które można wykorzystać do produkcji biomasy.

- **Cel EN2 Efektywny rozwój energii odnawialnej.**

W dziedzinie energii odnawialnej korzystne będzie wprowadzenie programów wymiany sprawdzonych doświadczeń praktycznych, programów współpracy technicznej, programów ukierunkowanych na promocję i kształtowanie opinii publicznej. Wobec zidentyfikowanego potencjału badanych regionów (w zakresie alternatywnych źródeł energii) zasadnym wydaje się wspólne znajdowanie i usuwanie barier, które wciąż utrudniają wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w regionach. Potencjalnym obszarem, w którym można by przenosić doświadczenia, jest np. obszar oszczędzania energii w budynkach mieszkalnych oraz budynkach użyteczności publicznej.

- **Cel EN3 Wymiana doświadczeń w zakresie energii odnawialnej**

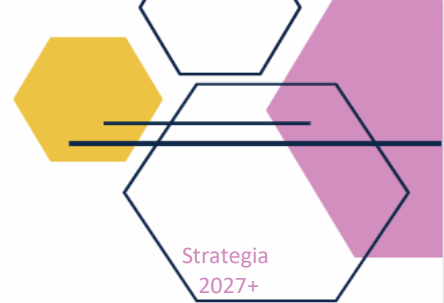
Istotnym tematem, w którym pożądana jest koordynacja działań, jest nadchodzący projekt regionalnego zintegrowanego centrum unieszkodliwiania odpadów. Ma to również znaczenie w sektorze energetycznym, ponieważ ze względu na przewidywaną lokalizację może to być projekt transgraniczny.

- **Cel EN4 Ekologiczne usuwanie odpadów i przejście na gospodarkę cyrkularną.**

Sektor grzewczy oferuje duży potencjał dla zrównoważonego rozwoju. Około jedna trzecia gospodarstw domowych jest zaopatrywana w energię cieplną przez systemy ciepłownicze. We współpracy z przedsiębiorstwami energetycznymi, spółdzielniami mieszkaniowymi, właścicielami, zarządcami lub operatorami budynków przedsiębiorstwa ciepłownicze monitorują zarządzanie energią cieplną i pomagają w uzyskaniu oszczędności energii. Systemy ciepłownicze pomagają jednocześnie spełnić wymogi ochrony środowiska i redukcji zanieczyszczeń. Systemy centralnego zaopatrzenia w ciepło ze skojarzoną produkcją energii elektrycznej i ciepła (CHP) przy wykorzystaniu lokalnych odnawialnych źródeł energii w pełni odpowiadają najnowszemu trendom.

- **Cel EN5 Stworzenie koncepcji zaopatrzenia w ciepło aglomeracji przemysłowych i miejskich.**

Do dalszej rozbudowy ekologicznego zaopatrzenia w ciepło, a co za tym idzie zagęszczenia sieci i przyłączenia nowych odbiorców, można wykorzystać lokalne źródła energii – odnawialne, alternatywne lub wtórne – które każdy region Ugrupowania ma nieco inne. Tworząc wspólną strategię i koncepcję rozwoju można osiągnąć m.in. duże oszczędności finansowe. Obszary, które już pojawiają się jako przykłady możliwości rozwoju to:

- spalanie paliwa, które powstaje po sortowaniu odpadów komunalnych;
- spalanie czystej biomasy lub jej wykorzystanie do współspalania z innymi paliwami stałymi w nowoczesnych technologiach spalania w złożu fluidalnym;
- możliwości solarnego ogrzewania wody, które są już testowane w zakresie przygotowania ciepłej wody użytkowej;
- wykorzystanie nadwyżek ciepła (np. z pieców szklarskich lub zakładów metalurgicznych) do centralnego zaopatrzenia w ciepło;
- wykorzystanie energii geotermalnej ukrytej w ogrzewanych zbiornikach wód podziemnych lub przy użyciu metod gorących skał na głębokości kilku kilometrów.

4.4.2 Analiza SWOT

4.5 KULTURA

4.5.1 Określenie celów

Kultura jest wysoko ceniona przez mieszkańców i gości regionu TRITIA. Wszyscy przedstawiciele gmin są świadomi znaczenia wkładu branży kulturalnej i kreatywnej w konkurencyjność gospodarczą i atrakcyjność regionu, natomiast dziedzictwo kulturowe postrzegają jako kluczowy element wizerunku i tożsamości gmin, a także jako ważny czynnik zainteresowania turystyką.

Podnoszenie świadomości o województwie śląskim, kraju morawsko-śląskim i samorządowym kraju żylińskim jako obszarach kultury, wspierających artystów, dbających o zachowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego i tradycji, jest widoczne w każdej działalności Ugrupowania. Wsie i miasta w całym regionie opierają się na tradycji i kulturze. Reprezentują zatem naturalnych partnerów do eksperymentowania, prognozowania trendów i badania modeli innowacji społecznych i gospodarczych.

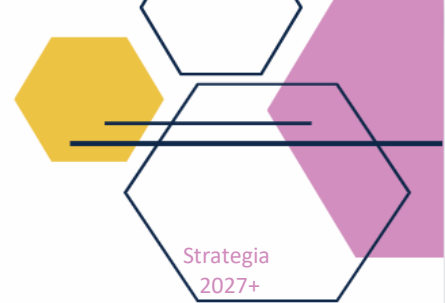
Sektor kulturalny i kreatywny jest często włączany do regionalnych i lokalnych strategii rozwoju w celu m.in. wspierania tradycyjnych dóbr kultury i dziedzictwa kulturowego, stymulowania rozwoju kreatywnych przedsiębiorstw, zachęcania do inwestycji w infrastrukturę i kapitał ludzki oraz przenoszenia ich wpływu na inne sektory lokalnej gospodarki. Wspieranie transgranicznej współpracy regionalnej jest również istotne i kluczowe nie tylko z punktu widzenia miast przygranicznych, ale również z perspektywy Unii Europejskiej.

Rozwój i odbudowa regionalnej i ponadregionalnej infrastruktury kulturalnej wspiera te części kultury, które nie mogą odnieść komercyjnego sukcesu w skali globalnej, ale mają istotny charakter dla danego obszaru. Sztuka jest generatorem innowacji, a także znaczącym źródłem miejsc pracy. Odnowa dziedzictwa kulturowego i wspieranie sztuki stanowią stałą podstawę zatrudnienia i szansę dla małych i średnich przedsiębiorstw. Jednocześnie tworzą przestrzeń dla zachowania unikalnych metod, technologii, tradycji i rzemiosła.

- Cel KU1 Mapowanie i rozwój tradycji ludowych z naciskiem również na produkty regionalne i ich certyfikację

Dostęp do wartości kulturalnych i artystycznych musi mieć pierwszeństwo w sferze publicznej przed zyskiem. Ze względu na rozwój historyczny duża część instytucji kultury stanowi własność publiczną, dlatego pożądanym jest nieodpłatne udostępnianie wartości kulturowych jak największej grupie odbiorców bez względu na ich status społeczny i socjalny. Samorządy lokalne muszą być w stanie połączyć politykę europejską, przygraniczną, państwową i sektor prywatny na wspólnych warunkach, tak aby współpraca była korzystna dla obu stron, a przede wszystkim opierała się na unikalnej tożsamości kulturowej gminy, regionu lub państwa.

Wspieranie symbiozy sztuki i przestrzeni publicznej to długofalowy proces, który rozszerza potencjał kulturalny i artystyczny danego miejsca poprzez instalację np. rzeźb, obrazów lub żywej sztuki bezpośrednio dla publiczności. Wnosi do niego emocje, nadaje mu nowy wizerunek i pokazuje nowe konteksty. Podstawowym założeniem jest przybliżenie sztuki współczesnej wszystkim bez różnicy i pomoc w uspołecznieniu przestrzeni publicznej.

Dzieła sztuki, które bezpośrednio komunikują się z przechodniami, pozostawiają na nich estetyczny i społeczny ślad, bezpośrednio poprawiając jakość życia mieszkańców miast i osób je odwiedzających. Skoncentrowanie się na promowaniu sztuki poza głównymi arteriami komunikacyjnymi pozwoli stworzyć nowe wizualne punkty orientacyjne i ożywienie mniej znanych miejsc.

- **Cel KU2 Ożywienie przestrzeni publicznej poprzez sztukę**

Dzięki silnemu zapleczu historyczno-kulturowemu obszaru Ugrupowania, wysokiej jakości i szerokiej ofercie programów nauczania w szkołach średnich i wyższych, a także rozbudowanej infrastrukturze technologii informacyjnych i komunikacyjnych, rozwija się nowy przemysł kreatywny, który obejmuje np. branżę gier komputerowych, wirtualną rzeczywistość (VR), rozszerzoną rzeczywistość (AR), design, architekturę, przemysł filmowy, ale także rzemiosło, sztukę, kulturę.

Rozwój tych sektorów poprzez wzajemną wymianę doświadczeń, budowanie potencjału, modernizację i regenerację istniejących struktur naturalnych lub stworzonych przez człowieka jest wielką szansą na rozkwit gmin i miast w zasięgu terytorialnym TRITII, jak również na nawiązanie intensywniejszej współpracy transgranicznej poprzez tworzenie wspólnych projektów transgranicznych.

- **Cel KU3 Tworzenie wspólnych projektów w obszarze przemysłów kreatywnych**

4.5.2 Analiza SWOT

STRENGTHS

- Różnorodność lokalizacji na obszarze Ugrupowania.
- Różnorodny wybór wydarzeń kulturalnych i społecznych.
- Współpraca instytucji kultury z regionów partnerskich.
- Historia kultury, w tym liczne zabytki (stworzone przez człowieka, przyrodnicze), artystów (muzyków, malarzy...) itp.

WEAKNESSES

- Brak systemowego przeglądu wszystkich ofert działań kulturalnych.
- Brak kompleksowego przeglądu o podmiotach działających w obszarze kultury, życia wspólnotowego i społecznego dla mieszkańców.
- Opłaty za wstęp do zabytków kultury lub na wydarzenia.
- Powolna rewitalizacja zabytków.

SWOT analiza

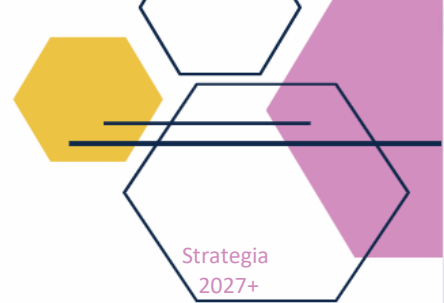
Kultura

- Wsparcie dla nowych projektów kulturalnych, czy wsparcie w przestrzeni publicznej, pobudzanie przestrzeni publicznej poprzez żywą kulturę.
- Wykorzystanie zabytków kultury do realizacji działań, które uczynią je, w miarę możliwości, miejscami aktywnymi.
- Zainteresowanie obywateli uczestnictwem w wydarzeniach kulturalnych mających miejsce w ich otoczeniu.
-

OPPORTUNITIES

- Brak zainteresowania właścicieli nieruchomości zabytków kultury, czy obiektów o istotnym znaczeniu historycznym, utrzymaniem i renowacją.
- Malejąca liczba stowarzyszeń realizujących wydarzenia kulturalne i sąsiedzkie z powodu braku środków finansowych i ludzkich zasobów.
- Zanikanie tradycyjnych rzemiosł z powodu braku zainteresowania mieszkańców lub niedostatecznego docenienia finansowego.

THREATS

4.6 ŚRODOWISKO

4.6.1 Określenie celów

Wydobycie surowców i energii często powoduje nieodwracalne zmiany w krajobrazie. Dym i pył zanieczyszczają jeden z najważniejszych elementów środowiska człowieka – powietrze. Ścieki zanieczyszczają wodę w strumieniach i rzekach, a różne odpady stałe gromadzą się na składowiskach. Szkodliwe substancje w powietrzu, wodzie i glebie zagrażają roślinom, zwierzętom i ludziom. Wiele procesów produkcyjnych wiąże się również z wysokim poziomem hałasu.

Obecność przemysłu ciężkiego, zwłaszcza w kraju morawsko-śląskim i województwie śląskim oraz w mniejszym stopniu w kraju żylińskim, ma duży wpływ na stosunek tych regionów do inicjatyw w zakresie ochrony środowiska.

Wspólne wykorzystanie środków z programów unijnych na ochronę powietrza oraz intensyfikacja wzajemnej informacji i współpracy w rozwiązywaniu problemów związanych ze złą jakością powietrza były i są jednym z kluczowych celów Ugrupowania. Więcej na temat jakości powietrza można znaleźć w dokumencie „Strategia zarządzania jakością powietrza dla EUWT TRITIA na lata 2020–2040” przygotowanym w ramach projektu „Uniform approach to the air pollution management system for functional urban areas (AIR TRITIA)” wspieranego przez program Interreg Central Europe.

- **Cel SR1 Stworzenie platformy skupiającej się na wspólnych strategiach i narzędziach służących poprawie jakości powietrza**

Krajobraz jest wynikiem rozwoju przyrody, myśli i nawyków człowieka, organizacji i życia całego społeczeństwa. O jego tworzeniu i ochronie dyskutuje się głównie w ostatnich dziesięcioleciach, co wynika z rosnącej intensywności celowych i niezamierzonych ingerencji człowieka w krajobraz. Przewartościowanie takich pojęć jak „technologia” i „cywilizacja” wyprowadziło nas poza rzeczywiste granice i prawa biosfery. Zaburzyło to krajobraz i naturalne środowisko życia ludzi. Krajobraz w krajach uprzemysłowionych przestaje spełniać swoje podstawowe funkcje w wyniku działalności człowieka, który jest w stanie siłą zmienić środowisko naturalne. Osłabiło to równowagę ekologiczną. Jednak dzięki kompleksowej opiece nad przyrodą możliwe jest osiągnięcie wzrostu równowagi ekologicznej i biologicznej. Chroniąc i tworząc krajobraz, powinniśmy pamiętać, że chronimy go przed ludźmi i dla ludzi – czyli jest on tworzony dla nas wszystkich. Oba działania są warunkiem rozwoju nie tylko środowiska naturalnego, ale całego społeczeństwa.

- **Cel SR2 Intensyfikacja współpracy w zakresie ochrony przyrody**

Środowisko, które zapewnia odpowiednie warunki dla podstawowych przejawów biologicznego funkcjonowania organizmów żywych, jest złożonym systemem składającym się z elementów naturalnych (woda, powietrze, skały, flora, fauna itd.), sztucznych (gminy, miasta, środki transportu itd.) i społecznych (społeczeństwo, stosunki międzyludzkie itd.). Celem Ugrupowania jest utrzymanie lub poprawa jakości środowiska w odniesieniu do wszystkich organizmów, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, które wynikają m.in. z 17 SDGs (Sustainable Development Goals– cele zrównoważonego rozwoju) – Programu ONZ na lata 2015–2030.

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

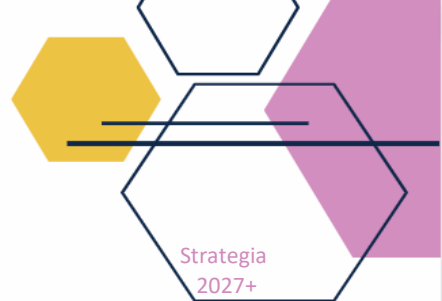

Obrazek 1. Cele zrównoważonego rozwoju (źródło: www.un.org.pl).

Doświadczenia regionów w ramach TRITII, wskazują obecnie na niewystarczające, niekompleksowe i sektorowe (a zatem drogie) rozwiązania przyczyniające się do ochrony krajobrazu. Prowadzą one do niedoboru zasobów naturalnych, nie rozwiązują przyczyn problemów, jak i samych problemów w potrzebnym zakresie. Takie podejście nie poprawia to sytuacji: w najlepszym wypadku skutkuje jedynie stagnacja. W związku z powyższym wszyscy członkowie Ugrupowania definiują obecnie palący problem, którym jest brak wody w krajobrazie. Dlatego na poziomie wszystkich gmin kraju morawo-śląskiego, województwa śląskiego i kraju żylińskiego konieczna jest kompleksowa ocena potencjału wodnego wszystkich katastrof i stworzenie wspólnej inicjatywy miast i gmin. Celem będzie przekształcenie obszaru klastra w zrównoważony i dobrze prosperujący. Jednocześnie sprawi t, że obszar ten stanie się ważny dla wszystkich mieszkańców, dając im nie tylko zatrudnienie, ale także miejsce zapewniające przestrzeń do odpowiedniego spędzania wolnego czasu, a także przestrzeń do realizacji osobistych i zawodowych aspiracji. Dla zdrowego stylu życia konieczne będzie nauczanie się pracy z zasobami odnawialnymi, takimi jak słońce, woda, wiatr czy biomasa. Największy potencjał w tym zakresie ma woda deszczowa, która obecnie nie jest wykorzystywana, a może stać się towarem zwiększającym dobrobyt gospodarczy oraz bezpieczeństwo żywności i środowiska.

- Cel SR3 Analiza stanu środowiska naturalnego ze szczególnym uwzględnieniem efektywnej gospodarki wodnej

Wszystkie prognozy globalne i regionalne potwierdzają, że wartość wody rośnie z roku na rok, a często nawet z dnia na dzień. Dobrobyt gospodarczy, spójność społeczna, bezpieczeństwo żywnościowe i ekologiczne oraz konkurencyjność miast i miasteczek będą zatem w najbliższej przyszłości zależeć od ciągłych dostaw wystarczającej ilości wody dla ludzi, przyrody, żywności i zdrowego klimatu.

Obecnie wszystkie miasta i miasteczka w Ugrupowaniu zmagają się z niedoborem wody. Wiele regionów zaczęło już sadzić więcej zieleni w aglomeracjach i powoli potwierdzają się podstawowe korzyści płynące z zieleni – pozytywny wpływ na jakość powietrza, psychikę człowieka oraz poprawa mikroklimatu na ulicach nie tylko w upalne dni poprzez nawilżanie i chłodzenie powietrza, zmniejszenie zapylenia, zapewnienie cienia. Drzewa działają jako częściowa bariera dźwiękowa lub naturalny filtr do zwalczania zarazków, ale także ich korzenie zatrzymują w krajobrazie bardzo potrzebną wodę.

- Cel SR4 Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie działań ukierunkowanych na ochronę klimatu

Przysłowie plemienia Kri, rdzennej społeczności zamieszkującej dzisiejszą Kanadę brzmi: „Kiedy wycięte zostanie ostatnie drzewo, ostatnia rzeka zostanie zatruta i zginie ostatnia ryba – odkryjemy, że nie można jeść pieniędzy“. Powiedzenie to jest znane na całym świecie i zwraca uwagę na znaczenie i wartość przyrody, której jesteśmy częścią. Nie ma nic cenniejszego.

4.6.2 Analiza SWOT

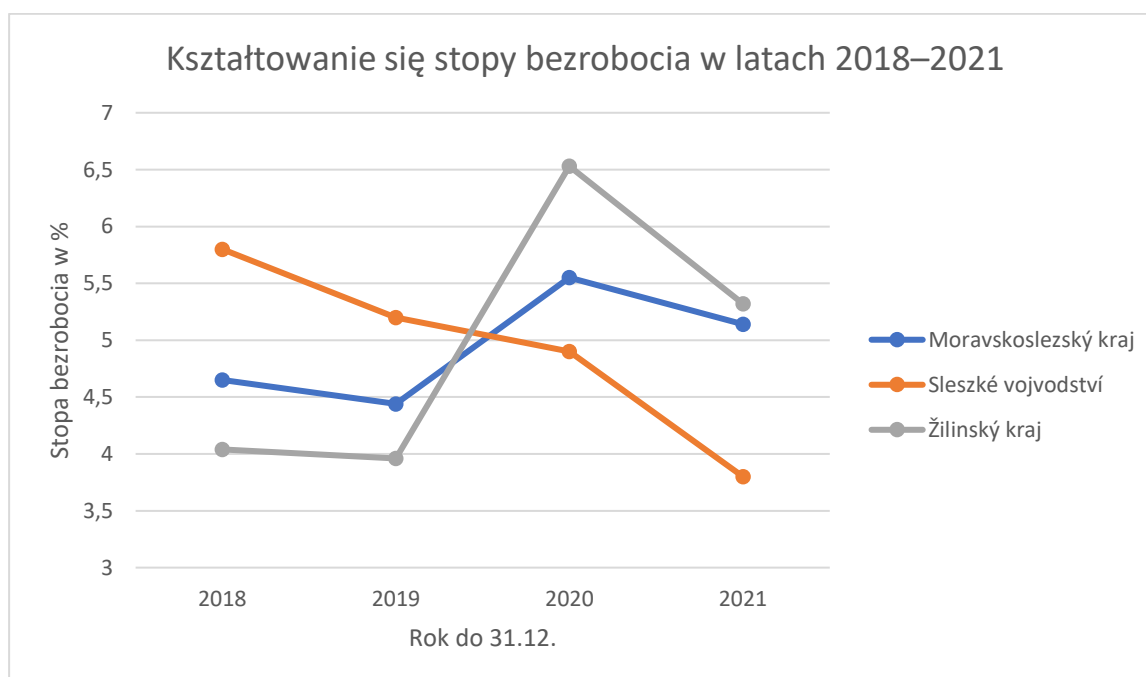
4.7 ZASOBY LUDZKIE I EDUKACJA, W TYM ŚCISŁA WSPÓŁPRACA Z UCZELNIAMI

4.7.1 Określenie celów

W ciągu ostatnich 20 lat główne monitorowane wskaźniki dotyczące zasobów ludzkich uległy znacznym zmianom we wszystkich trzech regionach, dlatego dla celów porównawczych wykorzystano jedną statystykę dotyczącą udziału osób bezrobotnych w populacji w wieku 15–64 lat, według stanu na dzień 31 grudnia danego roku.

Wskaźnik bezrobocia w %	Kraj morawsko-śląski	województwo śląskie	Samorządowy żyliński	kraj
2018	4,65	5,8	4,04	
2019	4,44	5,2	3,96	
2020	5,55	4,9	6,53	
2021	5,14	3,8	5,32	
Średnia 2018–2021	4,945	4,925	4,9625	

Tabela 2. Kształtowanie się stopy bezrobocia w regionach w latach 2018–2021.

Wykres 1. Trend stopy bezrobocia w latach 2018–2021 r.

Każdy region wykazuje inną tendencję w badanym okresie. Na wcześniejszy długotrwały spadek udziału osób bezrobotnych wpłynęły m.in. światowy kryzys epidemiologiczny wraz z różnymi strategiami republik i regionów. Region żyliński najgorzej poradził sobie z kryzysem, gdyż bezrobocie sięgnęło 6,5% na koniec 2020 r. Pozytywnym sygnałem jest to, że pomimo tego wzrostu ogólna średnia pozostała poniżej 5% w badanym okresie. Począwszy od 2020 r., obserwujemy spadek stopy bezrobocia we wszystkich obszarach.

Ściśle związana ze stopą bezrobocia jest struktura wykształcenia ludności oraz zapotrzebowanie na pracowników ze strony przedsiębiorstw i firm działających na danym terenie.

Osoby z wyższym wykształceniem często opuszczają region, ponieważ nie oferuje on możliwości pracy odpowiadającej ich kwalifikacjom ani wystarczającego wynagrodzenia finansowego.

- Cel LZ1 Podniesienie kwalifikacji osób bezrobotnych w celu lepszego zatrudnienia na rynku pracy w regionach przygranicznych

Sieć placówek kształcenia na obszarze EUWT TRITIA jest obecnie adekwatna do jego potrzeb. Po uwzględnieniu szacunkowych tendencji demograficznych można przyjąć, że stan ten na razie będzie wystarczający. Na niektórych obszarach może być konieczna rozbudowa placówek przedszkolnych i szkół podstawowych, nie tylko na wiejskich obszarach przygranicznych. W strukturze szkół średnich znajduje się kilka szkół o znaczeniu ponadregionalnym, których tradycje, zaplecze materialne i techniczne oraz potencjał ludzki umożliwiają kształcenie zawodowe na wysokim poziomie. W zakresie promowania praktyk zawodowych w szkołach średnich w celu zaspokojenia potrzeb rynku pracy w regionie TRITIA należy położyć nacisk na przedmioty techniczne, zarówno w kontekście kształcenia średniego z maturą, jak i w przypadku praktyk zawodowych. Podobna struktura edukacyjna i sytuacja na rynku pracy we wszystkich trzech krajach jest warunkiem koniecznym do skoordynowania działań rozwojowych mających na celu zwiększenie umiejętności siły roboczej, w tym umiejętności językowych absolwentów, oraz poprawę ich szans na rynku pracy.

	<i>Kraj morawsko-śląski</i>	<i>Województwo śląskie</i>	<i>Samorządowy kraj żyliński</i>
<i>Liczba uczelni</i>	4	9	4
<i>Liczba wydziałów uczelni</i>	16	53	12
<i>Liczba katedr zagranicznych</i>	0	5	0

Tabela 3. Kształtowanie się stopy bezrobocia w regionach w latach 2018–2021

Współpraca pomiędzy firmami i uczelniami może być satysfakcjonująca dla wszystkich zaangażowanych instytucji. Dla szkół, a raczej ich uczniów i nauczycieli, wzajemna współpraca zapewnia lepszy wgląd w praktykę i wnosi wzbogacające doświadczenie praktyczne do teorii nauczanej w szkole. Dzięki międzynarodowym projektom, które łączą nie tylko uczelnie, ale także firmy i gminy, każdy zaangażowany może przyczynić się do rozwiązania palących problemów społecznych i do lepszej przyszłości miejsca, w którym żyjemy. W odniesieniu do ekologii i zrównoważonego rozwoju ważne jest pogłębienie tej współpracy.

- Cel LZ2 Wykorzystanie potencjału szkół średnich
- Cel LZ3 Pogłębienie współpracy pomiędzy ośrodkami naukowymi i akademickimi
- Cel LZ4 Współpraca transgraniczna przedsiębiorców i naukowców

Warunkiem koniecznym dla zaangażowania placówek edukacyjnych we wspólne projekty jest przede wszystkim stworzenie odpowiednich okoliczności. Z doświadczenia wiemy, że szkoły podstawowe i średnie najczęściej współpracują w zakresie działań kulturalnych i rekreacyjnych na poziomie gminy lub jako partner szkoły transgranicznej korzystającej m.in. z wzajemnego wzbogacania językowego i kulturowego.

Zgodnie ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020–2030, region ten od wielu lat ma do czynienia z procesem starzenia się społeczeństwa. Zmniejsza się liczba osób w wieku przed- i produkcyjnym, natomiast zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Z naszego doświadczenia wynika, że największa potrzeba współpracy występuje w domach spokojnej starości i domach opieki, gdzie konieczne jest wsparcie nie tylko lokalnych klientów, ale także społeczności opiekunów. Formy wsparcia mogą być różne, czy to działania z zakresu dbania o dobre samopoczucie i higienę psychiczną, dalszej edukacji czy np. wymiany doświadczeń. Potrzebne są również projekty wspierające szkoły specjalne, które chciałyby realizować działania edukacyjne, arteterapeutyczne i muzykoterapeutyczne wzmacniające integralność nie tylko środowiska wychowawców i nauczycieli, ale także ich podopiecznych – dzieci, młodzieży i młodzieży z różnymi typami niepełnosprawności. Oczywiście ogólnodostępne szkoły również wspierają integrację osób z niepełnosprawnościami – czy to w specjalnych klasach, czy w pozostałych zespołach klasowych.

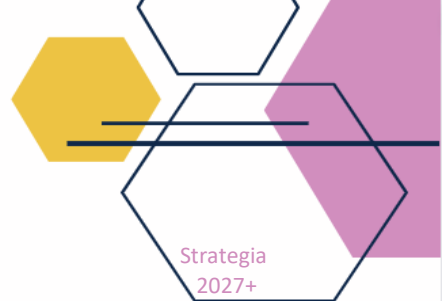
Wspieranie środowiska osób starszych i ich opiekunów, a także osób z niepełnosprawnościami w różnym wieku, w tym dzieci i młodzieży, poprzez działania edukacyjne, animacyjne i opiekuńcze to cel, który można osiągnąć dzięki współpracy międzynarodowej i międzyinstytucjonalnej.

- Cel LZ5 Współpraca międzynarodowa w zakresie wsparcia instytucji o profilu społeczno-edukacyjnym (w obszarze działań edukacyjnych, animacyjnych i opiekuńczych), w tym poprawa środowiska, w którym żyją osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami w różnym wieku

EUWT TRITIA ma doświadczenie w realizacji tak sprofilowanych projektów, które wspierają również szeroko rozumiany sektor społeczny na pograniczu polsko-czesko-słowackim. Działania te wzmacniają powiązania transgraniczne i są bezpośrednim przykładem dobrych praktyk w zakresie współpracy instytucjonalnej.

Ponieważ Ugrupowanie zajmuje się głównie koordynacją działań na terenach przygranicznych, łatwiej dostrzega ich problemy i palące kwestie. Jednym z nich są mniejszości żyjące i pracujące na terytorium innego państwa. W Republice Czeskiej obowiązuje „Ustawa o mniejszościach”, która jest nieformalną nazwą ustawy nr 273/2001 Dz.U., o prawach członków mniejszości narodowych. Ustawa ta wdraża art. 24 i 25 ust. 3 Karty Praw Podstawowych i Wolności oraz ustanawia ramy prawne polityki Republiki Czeskiej w zakresie mniejszości narodowych, definiuje mniejszości narodowe i gwarantuje korzystanie z praw przez członków mniejszości narodowych. Umożliwia to mniejszościom narodowym uczestniczenie w sprawowaniu władzy oraz odgrywanie aktywnej roli w życiu kulturalnym, społecznym i gospodarczym. W tym celu rząd powołuje swój organ doradczy – Radę Rządową ds. Mniejszości Narodowych.

Członkowie tradycyjnych mniejszości, którzy od dawna mieszkają na terytorium Republiki Czeskiej, mają prawo do posługiwania się językiem mniejszości w komunikacji urzędowej i sądowej, w sprawach wyborczych, a także w edukacji. Mają prawo do zachowania i rozwoju swojego języka, kultury i tradycji oraz do ich poszanowania. Państwo czy gmina mają obowiązek stworzyć ku temu warunki. Prawo do rozpowszechniania i otrzymywania informacji w języku mniejszości narodowej gwarantuje możliwość tworzenia i rozpowszechniania informacji poprzez środki masowego przekazu (prasa periodyczna, programy radiowe i telewizyjne itp.) w języku mniejszości narodowych. Większość gmin, które mają na

swoim terenie takie mniejszości, powołuje w ramach Przedstawicielstwa jeszcze jeden organ – Komitet Mniejszości Narodowych.

Prowadzi to do intensywnej współpracy i integracji mieszkańców z życiem gminy z poszanowaniem ich korzeni, narodowości, języka i tradycji.

- Cel LZ6 Wsparcie dla mniejszości narodowych i etnicznych, a także organizacji i instytucji działających na ich rzecz

4.7.2 Analiza SWOT

STRENGTHS

- Dotychczasowe działania badawcze
- Powstałe partnerstwa i nieformalne powiązania instytucjonalne.
- Ścisła współpraca naukowa pomiędzy uczelniami działającymi w danej dziedzinie.

WEAKNESSES

- Niższa struktura wykształcenia mieszkańców.
- Wyższe bezrobocie wśród zagrożonych grup wiekowych (absolwenci i młodzież do 24 roku życia).
- Mniejsza koncentracja polityk regionalnych na sferze społecznej w zakresie pełnowartościowej opieki nad osobami z niepełnosprawnościami, w tym nastawienie na aktywne wykorzystanie ich czasu wolnego.
- Niska forma wsparcia dla pracowników służb społecznych w zakresie rozwoju umiejętności i wellbeing.

SWOT analiza

Zasoby ludzkie

- Zwiększenie poziomu informacji o ofertach pracy w zależności od odpowiednich kwalifikacji.
- Posiadanie najszybciej rozwijających się sektorów w przemyśle z wysokimi inwestycjami na terytorium TRITIE, które boryka się z brakiem pracowników.
- Interwencje w obszarze nauczania języka partnera zagranicznego na wszystkich poziomach edukacji, przyczyniające się w wyraźny sposób do łatwiejszej integracji na rynku pracy w kraju sąsiednim i ojczystym.

- Brak dostosowania systemu edukacji do potrzeb rynku pracy we wszystkich trzech krajach, co powoduje, że osoby (np. absolwenci) wchodzące na rynek pracy nie znajdują zatrudnienia odpowiedniego do ich kwalifikacji
- Starzejące się społeczeństwo

OPPORTUNITIES

THREATS

4.8 WSPÓŁPRACA INSTYTUCJI PUBLICZNYCH W ZAKRESIE REALIZACJI WYMIANY OSÓB I DOŚWIADCZEŃ W RAMACH MIĘDZYNARODOWYCH STAŻY

4.8.1 Określenie celów

Współpraca zagraniczna pomaga regionom partnerskim Ugrupowania skutecznie rozwiązywać problemy gospodarcze, społeczne, środowiskowe i związane z bezpieczeństwem. Jednocześnie wzmacnia ich solidność, dając perspektywę i lepszą przyszłość dla lokalnych mieszkańców. Zmniejsza to również ryzyko związane z konfliktami i katastrofami, ponieważ stworzona sieć kontaktów, doświadczeń i wzajemnego wsparcia daje możliwości ukierunkowanej stabilizacji z bezpośrednim powiązaniem z odbudową, rozwojem i powiązanymi partnerstwami politycznymi i gospodarczymi.

Zwiększona współpraca pomiędzy instytucjami i społeczeństwem w obszarze przygranicznym jest niezbędna dla dalszego rozwoju i funkcjonowania TRITII. Dzięki wspólnym działaniom angażującym wszystkich członków Ugrupowania pogłębiają się więzi i łatwiej osiągnąć są cele, które bez partnerstwa trudno byłoby do osiągnięcia w pojedynkę. Wymiana doświadczeń, przykładów dobrych praktyk, podnoszenie kwalifikacji zawodowych, doskonalenie współpracy i integracja kadry to niezbędne warunki rozwoju obszarów samorządowych Ugrupowania. W momencie, gdy społeczeństwo pozytywnie odbiera korzyści płynące z tej współpracy, utożsamia się z podmiotem i akceptuje jego działalność, w której odnajduje część siebie, przedsięwzięcia stają się znacznie bardziej efektywne.

- Cel WI1 Wzmocnienie partnerskich stosunków między organami wyborczymi
- Cel WI2 Pogłębianie wiedzy "decision makers" z nastawieniem na wymianę doświadczeń

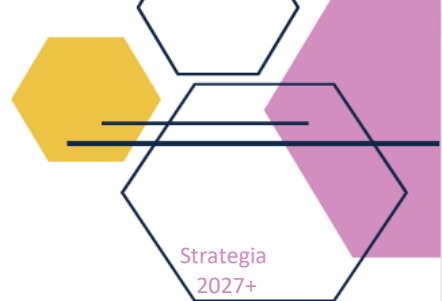
W trakcie realizacji współpracy transgranicznej, uwidoczniło się znaczenie właściwie ustalonego, mierzalnego celu, ponieważ późniejsza kontrola wykazała jego skuteczność i wyraźną korzyść dla partnerskich regionów, miast i organizacji.

Wyraźne postępy w obszarze współpracy można osiągnąć poprzez:

- wzmocnienie lokalnej własności dostosowanie własnych celów do strategii krajowych regionów partnerskich oraz wspieranie inkluzywnego udziału w podejmowaniu decyzji;
- koordynowanie, harmonizowanie i łączenie współpracy dwustronnej i wielostronnej;
- ukierunkowanie na wyniki w planowaniu podczas realizacji różnych działań lub na wyznaczenie mierzalnego celu;
- inkluzywne partnerstwa na poziomie rządów, regionów i sektora publicznego, społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego, przy jednoczesnym zwiększeniu przejrzystości, przewidywalności i wzajemnej odpowiedzialności wszystkich partnerów.

	<i>Liczba organizacji pozarządowych z siedzibą w regionie</i>
<i>Kraj morawsko-śląski</i>	11 230
<i>Województwo śląskie</i>	11 000
<i>Samorządowy kraj żyliński</i>	8 355

Tabela 4. Organizacje pozarządowe na terytorium TRITII

Wyjazdy zagraniczne to świetna okazja do zdobycia doświadczenia, zwłaszcza gdy jest to bliski, aczkolwiek w pewnym sensie odległy region. Pięcio- lub 20-dniowe staże zawodowe mogą prowadzić do bardziej szczegółowego zbadania miejsca, bardziej intensywnego wglądu w omawiane kwestie, codziennych konsultacji z lokalnym personelem i szerokiej możliwości zadawania pytań, które nie zawsze pojawiają się podczas krótkoterminowych wizyt. Ogromnym atutem jest liczba i różnorodność organizacji pozarządowych kraju morawsko-śląskim, województwie śląskim i samorządowym kraju żylińskim, które stanowią potencjał do wzajemnej współpracy. Ambasady poprzez swoją działalność i aktywność zachęcają również do odbywania krótkoterminowych staży. Wzajemna wymiana doświadczeń nie tylko zwiększa umiejętności oddelegowanego pracownika, ale także wzbogaca całe miejsce pracy – zarówno to, do którego pracownik został oddelegowany, jak i macierzyste.

- Cel WI3 Pogłębianie wiedzy i relacji partnerskich pracowników instytucji publicznych poszczególnych regionów
- Cel WI4 Stworzenie systemu informacyjnego łączącego terytorium TRITII

4.8.2 Analiza SWOT

STRENGTHS

- Świadomość znaczenia doświadczenia zagranicznego i gotowość pracodawców do posyłania pracowników na staże.

WEAKNESSES

- Wymogi czasowe i kadrowe podczas stażu, w związku z zastępstwem pracownika oddelegowanego.
- Istniejąca słaba oferta możliwości wymiany doświadczeń.

SWOT

analiza
Współpraca
instytucji
publicznych

- Liczba organizacji non-profit działających w ramach Ugrupowania.
- Przedstawiciele regionów, miast, gmin i organizacji chętnie dzielący się swoimi doświadczeniami, a jednocześnie zdobywający inspirację do dalszej pracy.

OPPORTUNITIES

- Niedopasowanie oczekiwań do rezultatów spowodowane złym określeniem celu.

THREATS

4.9 SPORT

4.9.1 Określenie celów

Podstawowym celem polityki sportowej Ugrupowania jest poprawa warunków uprawiania sportu tak, aby odpowiadały one znaczeniu sportu dla społeczeństwa i jednostki oraz respektowały tradycję i politykę sportową poszczególnych regionów. Sport przyczynia się do wszechstronnego i harmonijnego rozwoju społeczeństwa poprzez kształtowanie umiejętności i zdolności fizycznych, wzmacnianie zdrowia i pozytywnej postawy wobec aktywności fizycznej. Służy temu również szeroka oferta zajęć ruchowych.

Ze strony mieszkańców kraju morawsko-śląskiego, województwa śląskiego i samorządowego kraju żylińskiego coraz bardziej widoczne są zmiany w stylu życia i spadek naturalnej i zawodowej aktywności ruchowej, których konsekwencje podkreślają znaczenie zdrowotnych aspektów aktywności fizycznej i sportu nad wydajnością. Gdy uwzględni się demograficzne starzenie się społeczeństwa, utrzymanie zdolności ruchowych osób starszych będzie jednym z podstawowych wyzwań w przyszłości.

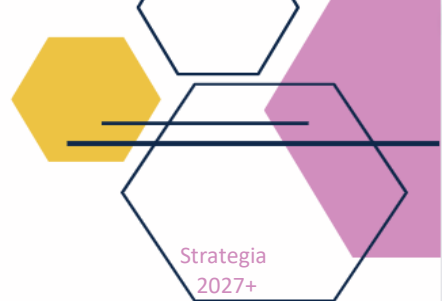
Różnego rodzaju aktywność ruchowa, zintegrowana z codziennym życiem, jest ważnym środkiem wpływającym na długotrwałe aktywne zdrowie. Idealną sytuacją byłoby, gdyby mieszkańcy w każdym wieku stawali się świadomi i aktywni dzięki naprzemiennym spokojnym i aktywnym zajęciom.

Dostępność obiektów sportowych i prostota materiałów jest kluczowym aspektem rozpoczęcia zdrowego stylu życia nastawionego przede wszystkim na naturalny ruch. Aby tak się stało, konieczne jest uruchomienie wewnętrznego programu u dzieci i młodzieży, który traktuje codzienny ruch jako część życia. Czasami mogą to być drobne czynności, np. chodzenie do szkoły czy pracy, rozciąganie się podczas pracy przy komputerze lub podczas długotrwałego siedzącego trybu życia, naprzemiennie szybkie i wolne chodzenie podczas przemieszczania się, jazda na rowerze czy hulajnodze, wzmacnianie własnej masy ciała podczas normalnych czynności. Ponadto należałoby to uzupełnić o przestrzeganie zasad zdrowego stylu życia: regularna i zbilansowana dieta, wystarczająco długi sen, czas na relaks itp. Dzięki temu łatwiej będzie włączyć ćwiczenia do codziennego życia, a tym samym zapobiegać chorobom cywilizacyjnym w późniejszym okresie życia. W przyszłości przełożyłoby się to na mniejsze wymagania finansowe wobec systemu opieki zdrowotnej poszczególnych regionów.

- Cel SP1 Promocja niedrogich i dostępnych zajęć sportowych poprzez wydarzenia oferujące warsztaty i edukację z zakresu zdrowego stylu życia

Takie wydarzenia edukacyjne mogą odbywać się podczas różnych warsztatów sportowych, wydarzeń i zawodów, w których nadrzędnym celem jest nauczenie się czegoś nowego, czerpanie radości z ćwiczeń, nawiązywanie nowych przyjaźni i zdobywanie motywacji do kolejnej aktywności.

Tak jak infrastruktura sportowa jest częścią podstawowych udogodnień, tak samo aktywność sportowa stowarzyszeń jest podstawą spójności i aktywnego społeczeństwa obywatelskiego. Zdrowie i sprawność człowieka są warunkiem wpływającym na osobiste szczęście, zadowolenie i jakości życia, co może przyczynić się do wspierania tożsamości narodowej i patriotyzmu. Aktywność sportowa, czy to zawodowa, rekreacyjna czy okazjonalna, jest środkiem zaangażowania obywatelskiego i integracji społecznej. Posiada również elementy resocjalizacji i zapobiegania zachowaniom społecznie patologicznym.

Sport, w którego rozwoju muszą uczestniczyć nie tylko stowarzyszenia, organizacje NGO i podmioty komercyjne, ale także władze państwowe i samorządowe, jest służbą publiczną. Międzynarodowa sieć zajęć fizycznych może przynieść jeszcze jeden ważny element wzbogacenia i korzyści, a mianowicie transgraniczne kontakty, doświadczenia i rozwój języka.

- Cel SP2 Łączenie pokoleń poprzez zajęcia sportowe w celu rozwijania wzajemnego szacunku i zrozumienia

Dzięki wspólnemu połączeniu regionów Ugrupowania, na poziomie regionalnym, samorządów miejskich i szerokiej społeczności sportowej, następuje rozwój sportu. I to właśnie sport w widoczny sposób przyczynia się do zapobiegania negatywnym zjawiskom w społeczeństwie i do sensownego wypełniania czasu wolnego przez mieszkańców Ugrupowania, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

4.9.2 Analiza SWOT

STRENGTHS

- Istnienie infrastruktury do prowadzenia zajęć sportowych.
- Działalność stowarzyszeń i wolontariuszy w dziedzinie sportu.
- Zainteresowanie mieszkańców i osób odwiedzających regiony sportem.
- Odpowiednie warunki naturalne do rozwoju różnych dyscyplin sportowych.

WEAKNESSES

- Zły stan techniczny wielu obiektów sportowych.
- Brak wolontariuszy i trenerów, w tym ich chęci do nauki.
- Brak koncepcji i współpracy pomiędzy gminami regionów Ugrupowania.
- Niski poziom inwestycji sektora publicznego we własne obiekty sportowe (szkolne sale gimnastyczne i place zabaw).

SWOT

analiza

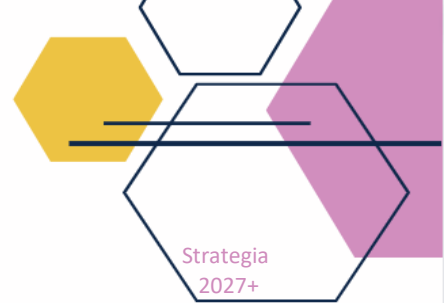
Sport

- Efektywne wykorzystanie możliwości obiektów sportowych i edukacyjnych dla społeczeństwa.
- Okazje do uświadamiania zasad zdrowego stylu życia podczas tradycyjnych i nowych imprez.
- Obecność na terenie Ugrupowania wyspecjalizowanych wydziałów uniwersyteckich zajmujących się sportem i ruchem.

- Niewystarczające wsparcie dla sportu z poziomu krajowego (finansowe, personalne).
- Brak zarządzania sportem poprzez konkretną wspólną koncepcję.
- Ograniczenie uprawiania sportu przez rodziny słabsze społecznie ze względu na trudności finansowe w zakupie sprzętu.
- Brak zainteresowania aktywnością fizyczną przez młodzież.
- Konkurencja wirtualnego świata sportu.

OPPORTUNITIES

THREATS

5. Podsumowanie wizji i celów

5.1 GŁÓWNE OBSZARY

Transport

Ulepszanie połączeń transportowych regionów Ugrupowania z naciskiem na rozwiązania przyjazne środowisku i smart, przy zachowaniu efektywności ekonomicznej.

- Cel TR1 Stworzenie strategii rozwoju infrastruktury transportowej łączącej regiony TRITII
- Cel TR2 Stworzenie platformy zajmującej się potencjałem transportowym i logistycznym na terenie Ugrupowania
- Cel TR3 Analiza transportu towarowego, ze szczególnym uwzględnieniem kosztów finansowych ponoszonych przez państwa, regiony, miasta i same przedsiębiorstwa, w celu znalezienia alternatywnych tras i środków trans
- Cel TR4 Plan rozwoju elektromobilności w transporcie pasażerskim i towarowym
- Cel TR5 Wdrożenie projektu „smart cities” do praktyki miejskiej
- Cel TR6 Rozwój transportu rowerowego na terenie TRITII

Gospodarka

Tworzenie lepszych warunków dla przedsiębiorczości transgranicznej z naciskiem na innowacyjne projekty i startupy.

- Cel GO1 Utworzenie punktu konsultacyjnego dla transgranicznych i regionalnych podmiotów gospodarczych
- Cel GO2 Rozwój przedsiębiorczości wśród młodzieży
- Cel GO3 Wsparcie dla rozwoju systemu innowacji i startupów
- Cel GO4 Rozwijanie sieci regionalnych w UE

Turystyka

Przedstawienie TRITII, jako regionu posiadającego ciekawą i różnorodną ofertę dla turystów krajowych i zagranicznych, który w pełni wykorzystuje swój potencjał turystyczny, ukierunkowany na zrównoważony rozwój, oraz rozszerzenie infrastruktury turystycznej.

- Cel TU1 Pozyskanie nowych turystów (w tym osoby z niepełnosprawnością) spoza regionów
- Cel TU2 Wzrost intensywności tzw. turystyki transgranicznej realizowanej przez mieszkańców sąsiednich regionów
- Cel TU3 Zachowanie istniejących dóbr kultury (np. folkloru) i bogactwa przyrody, zabytków i miejsc dziedzictwa kulturowego (w tym zachowanie obiektów sakralnych, fortyfikacji, zespołów historycznych, urbanistycznych i technicznych) oraz kontynuację tradycji rzemieślniczych
- Cel TU4 Rozwój infrastruktury turystycznej związanej z budową szlaków i tras turystycznych, tras narciarstwa biegowego, szlaków i tras rowerowych, hipościeżek i hipotras, infrastruktury towarzyszącej oraz innej, służącej spędzaniu wolnego czasu

- Cel TU5 Zwiększenie świadomości odwiedzających na temat "atrakcji po drugiej stronie granicy".
- Cel TU6 Podnoszenie kwalifikacji pracowników branży turystycznej.
- Cel TU7 Stworzenie wspólnej bazy danych umożliwiającej efektywne targetowanie działań marketingowych.
- Cel TU8 Koordynacja wspólnego rozwoju produktów i zrównoważony rozwój turystyki.
- Cel TU9 Stworzenie platformy i możliwości wymiany informacji, zarówno online, jak i poprzez bezpośredni kontakt
- Cel TU10 Zaangażowanie studentów i instytucji edukacyjnych w tworzenie specjalistycznych produktów turystycznych.
- Cel TU11 Portal informacyjny na terytorium EUWT TRITIA
- Cel TU12 Promocja działań EUWT TRITIA

Energetyka ukierunkowana na odnawialne źródła energii

Transformacja infrastruktury energetycznej, której celem jest ukierunkowanie regionu na bardziej efektywny, niezależny i przyjazny środowisku.

- Cel EN1 Transformacja regionów węglowych w kierunku gospodarki niskoemisyjnej.
- Cel EN2 Efektywny rozwój energii odnawialnej.
- Cel EN3 Wymiana doświadczeń w zakresie energii odnawialnej
- Cel EN4 Ekologiczne usuwanie odpadów i przejście na gospodarkę cyrkularną.
- Cel EN5 Stworzenie koncepcji zaopatrzenia w ciepło aglomeracji przemysłowych i miejskich

5.2 DODATKOWE OBSZARY

Kultura

Stworzenie warunków do powstawania nowych i ciekawych projektów kulturalnych na obszarach transgranicznych wraz z rozwojem przemysłów kreatywnych.

- Cel KU1 Mapowanie i rozwój tradycji ludowych z naciskiem również na produkty regionalne i ich certyfikację
- Cel KU2 Ożywienie przestrzeni publicznej poprzez sztukę
- Cel KU3 Tworzenie wspólnych projektów w obszarze przemysłów kreatywnych.

Środowisko

Zapewnienie bezpiecznego i zdrowego środowiska, które umożliwi przyszłym pokoleniom dobre życie, z naciskiem na zachowanie różnorodności gatunkowej i dostosowanie do zmian klimatu.

- Cel SR1 Stworzenie platformy skupiającej się na wspólnych strategiach i narzędziach służących poprawie jakości powietrza
- Cel SR2 Intensyfikacja współpracy w zakresie ochrony przyrody

- Cel SR3 Analiza stanu środowiska naturalnego ze szczególnym uwzględnieniem efektywnej gospodarki wodnej
- Cel SR4 Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie działań ukierunkowanych na ochronę klimatu

Zasoby ludzkie, edukacja, w tym ścisła współpraca z uczelniami

Wykształceni i wysoko wykwalifikowani mieszkańcy Ugrupowania stanowią podstawę zrównoważonego rozwoju regionalnego i tworzą tolerancyjne i zróżnicowane kulturowo społeczeństwo.

- Cel LZ1 Podniesienie kwalifikacji osób bezrobotnych w celu lepszego zatrudnienia na rynku pracy w regionach przygranicznych
- Cel LZ2 Wykorzystanie potencjału szkół średnich
- Cel LZ3 Pogłębianie współpracy pomiędzy ośrodkami naukowymi i akademickimi
- Cel LZ4 Współpraca transgraniczna przedsiębiorców i naukowców
- Cel LZ5 Współpraca międzynarodowa w zakresie wsparcia instytucji o profilu społeczno-edukacyjnym (w obszarze działań edukacyjnych, animacyjnych i opiekuńczych), w tym poprawa środowiska, w którym żyją osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami w różnym wieku
- Cel LZ6 Wsparcie dla mniejszości narodowych i etnicznych, a także organizacji i instytucji działających na ich rzecz

Współpraca instytucji publicznych w zakresie realizacji wymiany osób i doświadczeń w ramach staży międzynarodowych

Usługi publiczne, które spełniają oczekiwania obywateli, elastycznie reagują na ich potrzeby, działają efektywnie kosztowo, a jednocześnie przyczyniają się do wzrostu konkurencyjności i jakości życia mieszkańców regionu Ugrupowania.

- Cel WI1 Wzmocnienie partnerskich stosunków między organami wyborczymi
- Cel WI2 Pogłębianie wiedzy "decision makers" z nastawieniem na wymianę doświadczeń
- Cel WI3 Pogłębianie wiedzy i relacji partnerskich pracowników instytucji publicznych poszczególnych regionów
- Cel WI4 Stworzenie systemu informacyjnego łączącego terytorium TRITII

Sport

Rozwijanie harmonijnego życia wszystkich pokoleń poprzez promowanie sportu i różnorodnych aktywności fizycznych ponad granicami.

- Cel SP1 Promocja niedrogich i dostępnych zajęć sportowych poprzez wydarzenia oferujące warsztaty i edukację z zakresu zdrowego stylu życia
- Cel SP2 Łączenie pokoleń poprzez zajęcia sportowe w celu rozwijania wzajemnego szacunku i zrozumienia

6. Podsumowująca analiza swot

6.1 ISTNIENIE I PRACA EUWT TRITIA

6.2 KLUCZOWE OBSZARY WSPÓŁPRACY REGIONÓW PARTNERSKICH

STRENGTHS

- Istnienie lokalnych projektów i badań
 - usprawnienie transportu przygranicznego i transgranicznego;
 - wsparcie dla turystyki;
 - określenie udziału poszczególnych źródeł zanieczyszczeń powietrza.
- Istniejący potencjał ludzki i infrastrukturalny oraz działalność badawcza związana z technologią materiałową, motoryzacją i przemysłem lotniczym, stanowią obiecujące pole do współpracy.
- Nawiązane partnerstwa i nieformalne powiązania instytucjonalne.
- Szeroka oferta atrakcji dla odwiedzających regiony - zabytki przyrody, kultury, historii i techniki.
- Współpraca instytucji kultury z regionów partnerskich.
- Ścisła współpraca naukowa pomiędzy uczelniami działającymi w regionie.
- Istnienie platform współpracy uczelni.

WEAKNESSES

- Tylko częściowe istnienie wspólnego podejścia strategicznego do rozwoju trasy VI Europejskiego Korytarza Transportowego.
- Niewystarczające pokrycie terytorium regionów infrastrukturą drogową wysokiej jakości.
- Niewystarczające połączeń komunikacyjnych z lotniskami.
- Niewystarczające dobrej jakości połączeń kolejowych między głównymi miastami regionu.
- Niewystarczające połączeń na terenach przygranicznych.
- Niewystarczające inicjatyw związanych z integracją taryfową w systemach transportowych.
- Wysoka energochłonność produkcji w stosunku do struktury gospodarczej.
- Niewystarczające form współpracy transgranicznych inicjatyw klastrowych.
- Zła jakość powietrza spowodowana działalnością dużych przedsiębiorstw, kotłów gospodarstw domowych i transportu.
- Niewystarczające regionalnych koncepcji energetycznych.

SWOT

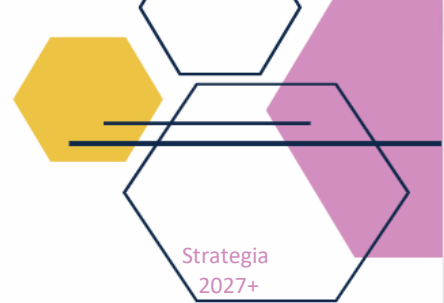
Kluczowe obszary współpracy regionów partnerskich

- Trasa VI Europejskiego Korytarza Transportowego.
- Koncentracja terytorialna producentów międzynarodowych koncernów motoryzacyjnych i ich poddostawców.
- Inicjatywy klastrowe w sektorze transportu, ICT, sprzętu medycznego i produkcji tworzyw sztucznych.
- Tworzenie transgranicznych struktur wsparcia.
- Stosunki partnerskie między regionami
- Wspólne projekty rozwoju infrastruktury i marketingu.
- Rozwój ścieżek i tras rowerowych/turystycznych.
- Rozwój szlaków i tras konnych.
- Wykorzystanie biomasy do produkcji energii elektrycznej.
- Wykorzystanie gazów kopalnianych i energii geotermalnej.
- Zwiększenie mobilności młodych ludzi w odniesieniu do transgranicznego rynku pracy.
- Wymiana doświadczeń w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- Plan opracowania wspólnego programu ochrony powietrza.
- Wspólne rozwiązania w zakresie gospodarki odpadami.
- Wspólny rynek pracy.
- Wzrost gospodarczy dla całego regionu.

OPPORTUNITIES

- Zwiększenie wydajności transportu drogowego bez wystarczającej przepustowości infrastruktury transportowej.
- Zmniejszenie drożności istniejącej sieci drogowej i wydłużenie czasu transportu.
- Nierozwiązany problem zarządzania ruchliwymi drogami przez miasta i wsie, powodujące znaczne obciążenia dla środowiska w danych miejscowościach (zanieczyszczenie powietrza, hałas).
- Wzajemne konkutowanie o inwestorów zamiast porozumień.

THREATS

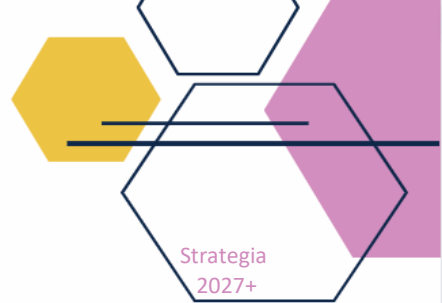
7. Podsumowanie

Dokąd zmierza Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA? Tak brzmiało pytanie wstępne niniejszego dokumentu. Strategia Systemowej Współpracy 2027+ starano się znaleźć na nie odpowiedź. Określono w niej cele i wizję Ugrupowania, które będą stopniowo wdrażane poprzez plan działania (por. załącznik).

Aby tak się stało, konieczne jest zintensyfikowanie współpracy pomiędzy krajem morawsko-śląskim, województwem śląskim i samorządowym krajem żylińskim, zwiększenie liczby pracowników etatowych w EUWT TRITIA oraz zwiększenie wkładu finansowego poszczególnych regionów w działalność EUWT związku z kosztami operacyjnymi i wynagrodzeniami. Może to skutkować łatwiejszym przekazywaniem informacji, lepszą wymianą doświadczeń i inspiracji, a także lepszą koordynacją opracowywania wspólnych dokumentów strategicznych i projektów, w tym ich realizacją.

Strategia 2027+ to dokument, który pokazuje problemy wraz z ich rozwiązaniami i potencjał regionów Ugrupowania. Dokument opiera się na potrzebach mieszkańców, długofalowych wizjach i dokumentach strategicznych regionów, identyfikuje priorytetowe tematy wzrostu, wyznacza obszary wsparcia, proponuje typowe działania i projekty strategiczne służące osiągnięciu celów.

EUWT TRITIA z pełną świadomością pozycjonuje się jako lider, koordynator i promotor projektów dla wspólnych przekrojowych wizji kraju morawsko-śląskiego, województwa śląskiego i samorządowego kraju żylińskiego.

STRATEGIA SYSTEMOWEJ WSPÓŁPRACY EUWT TRITIA 2027+

Opracowali: Jiří Vzíentek
Kristýna Šircová

Współpraca: Anna Palka
Alicja Stępnikowska
Barbara Wrona
Marta Sláviková

Oprawa graficzna: Kristýna Šircová